Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 147 (20. 414) • 1989 йил 22 июнь, пайшанба • Баҳоси 3 тийин.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросида

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг 19 июндаги мажлисида СССР халқ депутатлари биринчи съездининг якунлари муносабати билан партия ташкилотларининг иши масалалари кўриб чиқилди. Мажлисда таъкидланганидек, съезд мамлакатимизнинг сиёсий тарихида, граждан давлатини, ҳуқуқий давлатни барпо этишда жуда катта воқеа бўлди. Съезд давлат ҳокимиятини бутун тўлалигича халқ депутатлари Советлари қўлига топширишда муҳим босқич бўлди, мамлакатни бошқаришда, жамият олдида турган социал-иқтисодий, сиёсий ва маънавий муаммоларни ҳал қилишда ваколатли органларнинг имкониятлари жуда катта эканлигини кўрсатди. Тўла рўй-ростлик ва ошкоралик вазиятида жамиятнинг барча табақалари манфаатларини ҳисобга олиш асосида давлат қарорларини коллектив бўлиб ишлаб чиқишда қимматли тажриба орттирилди.

СССР халқ депутатлари съездда катта ва ўткир масалаларни кўтариб чиқдилар, мулоҳазалар ва баҳоларнинг хилма-хиллиги, танқидий руҳ жамиятдаги ишларнинг аҳволидан, энг аввало экономика, социал соҳа ва миллатлараро муносабатлардаги ишларнинг аҳволидан қониқмаслик мавжудлигини акс эттирди. Бўлиб ўтган мунозараларнинг ошкора туси қайта қуриш давомида йўл қўйилган нуқсонлар ва хатоларни ҳам, шунингдек ютуқларни ҳам яхшироқ англаб олишга имкон берди.

Сиёсий бюро КПСС Марказий Комитетининг бўлимларига съездда ўртага қўйилган, уларнинг фаолияти соҳасига тааллуқли масалаларни ҳар томонлама кўриб чиқишни, ана шу масалаларни амалда ҳал қилиш йўлларини белгилашни топширди. Иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетларига, ўлка ва область партия комитетларига депутатларнинг партия ташкилотлари ва партия комитетлари, хўжалик органлари ва ташкилотларнинг раҳбар коммунистларига тааллуқли танқидий мулоҳазалари ва таклифларини ҳисобга олиш тавсия этилди.

Партия ташкилотлари ўз ишларида энг муҳим ҳаётий муаммоларнинг тезроқ ҳал қилиниши иқтисодий ислоҳотни изчиллик билан амалга оширишга, меҳнатни яхшилашга, халқ хўжалигининг барча соҳаларида қаттиқ интизом бўлишига, масъулиятсизлик ва бўшашувчанлик кўринишларини, қонунга ҳурматсизлик кўринишларини қатъият билан бартараф этишга бевосита боғлиқлиги принципига асосланишлари муҳимдир.

СССР халқ депутатлари съезди якунлари муносабати билан партиявий, мафкуравий ишларни қайта қуришнинг, партия ва давлат вазифаларини аниқ белгилаб қўйишнинг, партия комитетлари раҳбарликнинг сиёсий усулларини, турли ижтимоий кучлар билан мулоқот олиб бориш санъатини эгаллашининг ғоят муҳимлиги таъкидлаб ўтилди. Қайта қуриш ғоясининг ташаббускори ва кафолатчиси бўлган партия ўзини жамиятда ана шу жараёнларнинг боришидан анча тезроқ қайта қуриши керак.

Мажлисда Ўзбекистон ССРнинг Фарғона областидаги воқеалар тўғрисида Н. И. Рижков билан В. М. Чебриковнинг ахбороти кўриб чиқилди. Фожиали оқибатларга олиб келган воқеаларнинг сабабларини чуқур ўрганиш ҳамда мамлакатнинг ана шу регионига хос бўлган кўпгина социал-иқтисодий муаммоларни ҳал этиш йўлларини белгилаш зарурлиги таъкидланди.

Республика партия ташкилотларига ўз куч-ғайратларини ёшлар билан иш олиб боришга, уларни ишга жойлаштиришга, Ўзбекистонда миллатлараро муносабатларни соғломлаштириш вазифаларини ҳал қилишга қаратиш тавсия этилди. Юз берган воқеаларга принципиаллик билан сиёсий баҳо бериш, қонун кучидан фойдаланиб, ҳуқуқ-тартиботни бузувчиларни қаттиқ жазолаш, коммунист деган юксак номга доғ туширган партия аъзоларини жавобгарликка тортиш зарур. Бошбошдоқлик ва ур-йиқитларни тайёрлаган ва йўналтириб турган жиноий кучлар аниқланиши керак. Республика аҳолиси ўртасида тушунтириш ва ахборот ишларини кенг авж олдириш ва бу соҳадаги фаолликни бўшаштирмаслик, Фарғона областида ва бошқа областларда юз берган воқеаларнинг ҳақиқий сабабларини холисона кўрсатиб бериш муҳимдир.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг месхети турклари учун, қайси миллатга мансублигидан қатъи назар бутун аҳоли учун истиқомат жойларида уларнинг хавфсизлик шароитида яшаши ва меҳнат қилишига имкон берадиган муҳитни таъминлаш юзасидан зарур чораларни амалга ошириши маълумот учун қабул қилинди.

Сиёсий бюро М. С. Горбачевнинг ГФРга визити тўғрисидаги ахборотини эшитди ва унинг ГФР федерал Президенти Р. Фон Вайцзеккер, ГФР федерал канцлери Г. Коль, бошқа давлат, сиёсат ва жамоат арбоблари, ана шу мамлакатнинг савдо-саноат доиралари вакиллари билан музокаралари ва учрашувларининг якунларини тўла-тўкис маъқуллади. Визит доирасида Э. А. Шеварднадзе, А. Н. Яковлев ва И. С. Силаев фойдали суҳбатлар ўтказганликлари таъкидланди.

Музокараларнинг бориши, батафсил фикрлашиш икки томонлама муносабатлар ва халқаро муаммоларнинг энг асосий жиҳатларини, жумладан қуролсизланиш, Умумевропа хонадонини барпо этишни, экология муаммоларини ўз ичига олди. Иккала томон чинакам яхши қўшничилик ва ҳалол шерикчилик асосида барча соҳаларда ҳамкорликни изчиллик билан ривожлантириш, унга амалда янги сифат ва кўлам бағишлашга қатъий аҳд қилганлигини айтди.

Шундай қилиб визит СССР — ГФР муносабатларида муҳим воқеа бўлди, Умумевропа аҳамиятига эга бўлди. Икки мамлакат халқларининг муҳолифлик даврига чек қўйиш ҳамда тинчлик, ҳозирги ва келажак авлодларнинг бахт-саодатини кўзлаб самарали алоқалар йўлига ўтишга интилиши визит натижаларида мужассамлашган.

Визит чоғида имзоланган Қўшма баёнот катта сиёсий, амалий омилга эгадир. Бу — СССР билан ГФР муносабатларининг кўп йилларга мўлжалланган, янги сиёсий тафаккур принципларидан келиб чиқувчи ҳамда ҳозирги даврнинг реалликларини, Европа тарқоқлигини бартараф этишга қаратилган тенденциянинг мустаҳкамланаётганлигини тегишли даражада ҳисобга олувчи кенг қарашлар системасига хос негиздир. Қўшма баёнот Москва шартномаси ғояларини янги шароитда ривожлантириб, урушдан кейин вужудга келган тузумга, чегараларнинг даҳлсизлигига амал қилишга асосланиб, Европа муносабатларини ва умуман халқаро муносабатларни модернизациялаш ишига катта ҳисса бўлиб қўшилди.

М. С. Горбачевга, бутун совет делегациясига ГФР ҳукумати, шунингдек ГФР аҳолисининг ғоят кенг табақалари кўрсатган самимий шодхуррамлик ва меҳмондўстлик Совет Иттифоқида зўр мамнуният билан кутиб олинди. Совет кишилари буни қайта қуриш ва янгиланиш йўлига қатъий ўтган, қуролланиш пойгаси тўхтатилиши, инсониятни уруш хавфидан халос қилиш учун изчиллик билан курашаётган мамлакатга ҳурмат туйғуларининг кўриниши деб ҳисобламоқдалар.

Мажлисда Э. А. Шеварднадзенинг Германия Демократик Республикасига расмий дўстлик визити якунлари тўғрисидаги ахбороти кўриб чиқилди. Берлинда қардош ГДР раҳбарлари билан бўлиб ўтган фикрлашувлар икки томонлама муносабатларнинг, жаҳон ва Европа сиёсатининг асосий масалалари юзасидан иккала мамлакат позицияларининг муштараклигини тасдиқлаганлиги, уларнинг халқаро вазиятда бошланган ижобий ўзгаришларга муқаррар тус беришга интилаётганлиги мамнуният билан қайд этилди.

Сиёсий бюро мажлисида кадрлар масаласи ҳамда партия турмуши ва ижтимоий турмушнинг баъзи бошқа масалалари муҳокама қилинди.

СССР Олий Советида

СССР Министрлар Советининг Раиси Н. И. Рижков 20 июнда СССР Олий Совети комитетлари ва палаталарнинг комиссияларида СССР Министрлар Советининг Раисининг ўринбосарлари, СССР мудофаа министри, СССР Давлат хавфсизлиги комитетининг раиси лавозимларига номзодларни тақдим этди.

Депутатлар мазкур таклифларни диққат-эътибор билан кўриб чиқдилар, номзодларнинг фикрларини эшитдилар ва муҳокама қилдилар, ўз хулосаларини ишлаб чиқдилар, бу хулосалар СССР Олий Советига тақдим этилади. СССР Олий суди составига номзодлар ҳам кўриб чиқилди. (ТАСС).

Кремлдаги музокаралар

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Советининг Раиси М. С. Горбачевнинг таклифига биноан Эрон Ислом Республикаси ислом кенгаши мажлисининг раиси, қуролли кучлар олий бош қўмондони вазифасини бажарувчи Али Акбар Ҳошимий-Рафсанжоний 20 июнь куни Москвага расмий ташриф буюрди.

Аэродромда уни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри Э. А. Шеварднадзе, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Олий Совети Раисининг биринчи ўринбосари А. И. Лукьянов, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

Кремлда эронлик меҳмонни кутиб олиш маросими бўлди. Катта Кремль саройининг Георгий залида А. А. Ҳошимий-Рафсанжонийни М. С. Горбачев табриклади.

* * *

20 июнь куни Кремлда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Советининг Раиси М. С. Горбачев билан Эрон Ислом Республикаси ислом кенгаши мажлисининг раиси, қуролли кучлар олий бош қўмондони вазифасини ижро этувчи А. А. Ҳошимий-Рафсанжоний ўртасида музокаралар бошланди.

М. С. Горбачев олий мартабали меҳмонни совет раҳбарияти ва совет халқи номидан табриклади. Сиз орқали биз, деди у, инқилобий янгиланиш йўлига ўтган қадимий қўшнимиз бўлган давлатнинг вакилини қабул этяпмиз. Биз учун Эрон билан муносабатларни қандай қуриш муаммоси йўқ. Ўтмишдаги муносабатларимиз ҳамиша ҳам юришавермаган бўлсада, аммо биз кенг ҳамкорлик ва яхши қўшничилик зарурлигига доимо амин бўлиб келганмиз. Сизнинг визитингиз, марҳум имом иродасининг ижроси эканлигини эшитдик. Биз учун бу ниятлар жиддийлигининг шак-шубҳасиз тасдиғидир. Биз бунга муносабатларни янги асосда қуришга хайрихоҳларча, астойдил интилиш билан жавоб берамиз. Бундай қилиш иккала мамлакатнинг манфаатларига мос бўлиб тушишига аминмиз. Мен Руҳилло Мусави Ҳумайнидан олган мактубга қараганда Эрон раҳбарияти ҳам худди шундай фикрдадир.

(Давоми иккинчи бетда).

МИРИШКОРЛАР ДАЛАСИДА

Термиз районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозида меҳнатни ташкил этишнинг илғор самарали усуллари кенг қўлланилаётганлиги учун қишлоқ хўжалик маҳсулотлари кўпайиши билан бирга ишловчиларнинг даромадлари ҳам сезиларли ортиб бормоқда. Шу туфайли колхоз аъзолари унумли ишлаб, элюрт фаровонлигига баракали ҳисса қўшишмоқда.

Ҳозир хўжалик далаларида иш қизғин. Миришкорлар пешона тери эвазига етиштирилган мўл сабзавот ҳосилини нобуд қилмай йиғиб-териб олишга ҳаракат қилишмоқда. Суратларда: 1. Бригада бошлиғи К. Громницкий оилавий пудрат звеноси етакчиси К. Номозов билан, 2. Жўнатилишга тайёр карамлар, 3. Карам узишда етакчилик қилаётган Й. Иномов.

В. МОЛГАЧЕВ суратлари.

Илмий-амалий конференция

Тошкент шаҳрида республика прокуратура органлари ёш мутахассисларининг илмий-амалий конференцияси бўлди. Конференция қатнашчилари ҳозирги даврда прокуратура олдида турган вазифаларни муҳокама қилдилар.

Ўзбекистон ССР прокурорининг ўринбосари П. Г. Кушнир докладида ва нутқларда ҳуқуқий давлатни барпо этишга, мавжуд қонунларни янгилашга, прокурорлик назоратининг бутун системасини тубдан қайта қуришга алоҳида эътибор берилди. Конференцияда ёшлар ўртасида тарбиявий ишлар савиясини ошириш зарурлиги таъкидланди. Ёшларга эътиборсизлик оқибатида уларнинг фаолияти баъзан жиноий муҳит таъсирида қолмоқда. Бу айниқса Фарғона областидаги фожиали воқеаларда яққол намоён бўлди.

Конференция қатнашчилари республика прокуратура органлари ёш мутахассислари кенгашини сайладилар.

(ЎзТАГ).

СССР Олий Совети Раиси М. С. ГОРБАЧЕВнинг

ТИНЧЛИК ВА ҚУРОЛСИЗЛАНИШ УЧУН ОЛТИЛАР ТАШАББУСИНИНГ БЕШ ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН АРГЕНТИНА, ГРЕЦИЯ, ҲИНДИСТОН, МЕКСИКА, ТАНЗАНИЯ ВА ШВЕЦИЯ РАҲБАРЛАРИГА

МАКТУБИ

Муҳтарам жаноблар!

Сизлар бошлаган муҳим ташаббуснинг беш йиллиги муносабати билан қабул этган мурожаатномангиз ва декларациянгиз билан эътибор бериб танишиб чиқдим.

СССР билан АҚШ ўртасидаги кескинлик кучайиб борган ва мулоқот бўлмаган даврда тўрт қитъадаги олти мамлакат раҳбарларининг цивилизация ҳалокати хавфини келтириб чиқарадиган вазият сари тойиб кетилишига йўл қўймаслик учун ўзларига боғлиқ бўлган ҳамма ишни қилиш хусусидаги қарори нақадар зарур бўлганлиги ҳозир айниқса равшан кўриниб турибди.

Кейинги вақтларда халқаро муносабатларни нормал изга буриб юборишга асос солишга, ядросиз ва зўравонликсиз дунё сари дастлабки қадамларни қўйишга муваффақ бўлинган экан, бунда сизлар бошлаган ташаббуснинг ҳам хизмати борлиги шубҳасиз. Сизлар бундан буён ҳам бизнинг мададкорлигимизга умид қилаверишингиз мумкин.

Сизлар 1984 йилда ўртага қўйган хавф-хатарсиз ва равнақ топувчи дунё мақсадлари тўла рўёбга чиқмоғи учун халқаро ҳамжамият ҳали катта йўлни босиб ўтмоғи лозим.

Сизларнинг декларациянгизда белгиланган устун масалалар умуман бизнинг ёндашувимизга ҳам мувофиқ келади. Сизлар кўтарган аниқ-равшан муаммолар юзасидан қуйидагиларни айта оламан.

Биринчиси. Ўртача ва камроқ олислик ракеталари тўғрисидаги шартнома имзоланиши билан бошланган ядровий қуролсизланиш жараёни муқаррар тус олиши керак. Унинг навбатдаги босқичи — ракетадан мудофаа воситаларини чеклаш тўғрисидаги шартномани сақлаб қолиш шарти билан Совет ва Америка стратегик ҳужум қуролларининг ярмисини қисқартириш тўғрисидаги музокараларни тугаллашдан иборат. Ҳозирнинг ўзидаёқ бунинг учун асос бор, ҳал бўлмай қолган масалалар эса, бизнинг назаримизда, башарти иккала томон муносиб равишда куч-ғайрат сарфласалар, бартараф этилмасдан қолмайди.

Тактик ядро қуролини йўқ қилиб юбориш муҳим вазифадир. Бу соҳада ҳам мулоқот ва музокаралар зарур, бу мулоқот ва музокаралар оддий қурол-яроғларни қисқартиришга оид тадбирлар билан айни бир вақтда ҳам Ғарбдаги, ҳам Шарқдаги қуролли кучларни мудофаа негизларида қайта қуришга олиб борган бўлур эди.

Сизларнинг ядро қуроли батамом йўқ қилиб ташлангунга қадар буни ҳар қандай шароитда, ҳар қандай тарзда ишлатишни тақиқлаш тўғрисида бир битимга эришиш керак, деган фикрингизга тўла-тўкис қўшиламиз. Совет Иттифоқи ядро қуролига эга бўлган бошқа давлатлар билан бирга бундай битимда қатнашишга тайёр.

(Давоми иккинчи бетда).

Активларнинг йиғилишлари

21 июнда Тошкент области партия-хўжалик активларининг йиғилиши бўлди. Йиғилиш қатнашчилари республика партия-хўжалик активлари йиғилиши қарорларидан келиб чиқадиган вазифаларни муҳокама қилдилар.

Фарғона водийсидаги, Ўзбекистоннинг бошқа районларидаги вазиятни изга солиш юзасидан ҳукумат комиссияси, партия, совет, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари кўраётган чора-тадбирлар маъқулланди.

Юз берган воқеалар ғоявий-тарбиявий ишларнинг бўшаштириб юборилганлиги, вужудга келаётган вазиятга баҳо беришдаги хатоларнинг натижаси эканлиги таъкидланди. Ҳозир жанжалкашларнинг аҳволни беқарор қилишга, нифоқ сочишга ҳар қандай уринишларининг пайини қирқиш лозим. Аҳоли орасида кенг миқёсда тушунтириш ишларини олиб бориш, барча миллат вакилларининг осойишта яшашлари ва бунёдкорлик ишлари билан шуғулланишлари учун ишончли кафолатни таъминлаш зарурлиги таъкидлаб ўтилди.

Активлар йиғилишида Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари М. М. Мирқосимов нутқ сўзлади.

* * *

ФАРҒОНА, 21 июнь. (ЎзТАГ). Бугун Фарғона область партия-хўжалик активларининг йиғилиши бўлди. Унинг қатнашчилари республика партия-хўжалик активлари йиғилишининг қарорларини муҳокама этдилар.

Фарғона область партия комитетининг биринчи секретари Ш. М. Йўлдошев доклад қилди.

Йиғилишда областда содир бўлган фожиали воқеаларга принципиал баҳо берилди, вазиятни барқарор қилиш, аҳоли ўртасида партиявий, сиёсий ва мафкуравий ишни такомиллаштириш борасида белгиланган аниқ-равшан тадбирлар маъқулланди.

Шу кунларда область партия комитетлари, барча коммунистлари омма ўртасидаги ўз таъсирини кескин кучайтиришлари, фожианинг юзага келиш сабаблари тўғрисидаги ҳақиқатни оммага етказишлари, турмуш яна нормал изига тушиб кетиши учун барча шарт-шароитларни вужудга келтиришлари, миш-мишларга, нифоқ солиш йўлидаги ҳар қандай уринишларга қатъиян чек қўйишлари кераклиги таъкидлаб ўтилди.

Йиғилиш қатнашчилари областдаги вазиятни янада барқарорлаштиришга доир энг асосий вазифаларни белгилаб олдилар.

Йиғилишда СССР Ички ишлар министрлиги ички қўшинларининг бошлиғи генерал-полковник Ю. В. Шаталин нутқ сўзлади.

Йиғилиш ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги Партия контроли комиссиясининг раиси Р. Х. Абдуллаев қатнашди.

* * *

УРГАНЧ, 21 июнь. (ЎзТАГ). Хоразм область партия-хўжалик активларининг бўлиб ўтган йиғилишида республика партия-хўжалик активлари йиғилишининг қарорлари муҳокама этилди. Хоразм область партия комитетининг иккинчи секретари Л. И. Нетяга доклад қилди.

Йиғилишда шу нарса таъкидландики, ҳозирги вақтда халқ оммаси ўртасида партиявий таъсирни кучайтириш, ҳар хил миш-мишлар ва уйдирмаларга қарши самарали кураш олиб бориш жуда муҳимдир. Меҳнат коллективларида мунтазам учрашувларни ўтказиб туриш, қишлоқ ва шаҳар аҳолисининг йиғинларини йўлга қўйиш, мана шу йиғинларда вазиятни тушунтириб бериш, барча миллатлар ва элатларнинг дўстлиги ҳамда жипслигини мустаҳкамлашга бутун чоралар билан кўмаклашиш таклиф қилинди.

Активлар йиғилишининг қатнашчилари Фарғона областидаги вазиятни барқарорлаштиришга доир тадбирларни якдиллик билан қўллаб-қувватладилар.

(ЎзТАГ).

МАҲАЛЛАДА УЧРАШУВ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари М. Ҳ. Холмуҳамедов Тошкент шаҳар Октябрь районидаги «Авангард» маҳалласи аҳли билан учрашди. У республикани яқин вақт ичида ва келгусида ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш планлари тўғрисида сўзлаб берди, Фарғона областидаги воқеаларга тўхталди. Партия ва ҳукумат аҳолини иш билан таъминлаш, ижтимоий муаммо ҳамда бошқа муаммоларни ҳал этиш борасида амалий чоралар кўраётганликлари таъкидланди. Фарғона областининг бир қанча аҳоли пунктларида рўй берган фожиа энди ҳеч қаерда ва ҳеч қачон такрорланмаслиги керак. Айрим безориларнинг ҳуқуққа зид ҳаракатлари билан ўзбек халқи ўртасида ҳеч қандай алоқа йўқ. Ҳукумат комиссияси аҳволни барқарорлаштириш учун имкони бўлган ҳамма ишни қилмоқда. Одамлар иғвогарликдан иборат миш-мишларга учмасликлари лозим.

М. Ҳ. Холмуҳамедов йиғилганларнинг кўпдан-кўп саволларига жавоб қайтарди.

(ЎзТАГ).

СЎНГГИ СОАТДА

АҚШ ДАВЛАТ СЕКРЕТАРИНИНГ ФИКРИ

● ВАШИНГТОН

АҚШ давлат секретари Жеймс Бейкер сешанба куни сенатнинг ташқи ишлар комитетида сўзга чиқиб, Қўшма Штатларнинг қурол-яроғларни контрол қилиш соҳасида ҳам, шунингдек бошқа кўп соҳаларда ҳам Совет Иттифоқи билан амалий мулоқот ва ҳамкорликни ривожлантиришга тайёр эканлигини таъкидлади.

У Совет Иттифоқида амалга оширилаётган жараёнларнинг революцион тусда эканлигини айтиб, бундай деди: «Биз реалист бўлишимиз ҳамда ҳамкорлик қанчалик чуқур тус олишини аниқлаш мақсадида куч-ғайрат сарфлаганимиз сари Советларга ёндашувда сабр-бардошли бўлишимиз керак. Биз барча соҳаларда натижага эришиш учун зўр ғайрат билан иш олиб бориш ниятидамиз». Бейкер СССР ҳукумати билан АҚШ ҳукумати ўртасида яқинда имзоланган хавфли ҳарбий фаолиятнинг олдини олиш тўғрисидаги шартномани Совет — Америка икки томонлама муносабатлари соҳасидаги янги ютуқ, деб таърифлади. «Биз ташқи ишлар министри Шеварднадзе билан ҳам Беринг ва Чукотка денгизлари булғатилишига қарши кураш ҳақидаги битимни имзоладик, деди Бейкер. Бу катта битим бўлмаса ҳам, бутун инсониятга хавф солаётган халқаро экология муаммоларини ҳал этишга қаратилган олис йўлдаги қадамдир». Биз министрлар даражасида ҳам икки томонлама, ҳам миллатлараро муаммоларга тааллуқли самарали мунозара олиб бордик, деб давом этди Бейкер. Аляска соҳилида нефтнинг оқиб кетганлиги, Арманистондаги зилзила, Чернобиль, жаҳоншумул миқёсда атмосфера ҳароратининг кўтарилганлиги — буларнинг ҳаммаси суверенитет ва хавфсизликнинг анъанавий доираларидан четга чиқадиган муаммолардир.

КЕМА ХАВФ-ХАТАРДАН ҲОЛИ

● ОСЛО

Шпицберген архипелаги ғарбида Баренц денгизида аварияга учраган совет «Максим Горький» теплоходини қутқариш операциясининг асосий қисми 20 июнь куни кечқурун тугалланди.

Ҳозир кемада тешик орқали кираётган сувни чиқариб ташлаш ва кемани сув юзида ушлаб туришга имкон берадиган бешта помпа ишламоқда. Бу помпаларнинг сўнггисини авария юз берган районга етиб келган «Печенга» совет юк кемаси берди. Норвегия ғаввослари кема остидаги тешикни икки марта текширишди, бироқ зарур материаллар ва мосламалар йўқлиги сабабли тешикни беркитишга муваффақ бўлинмади.

Операциянинг энг масъулиятли даврида уни амалга оширишга доир ишларнинг катта қисмини Норвегия қутқарув хизмати ўз зиммасига олди. Шимолий Норвегия қутқарув ишлари бош маркази (Буде шаҳри) фалокатга учраган совет теплоходи томонга соҳил соқчилигининг «Сенья» кемасини ҳамда бир неча «Си-кинг» вертолётларини дарҳол юборди. «Максим Горький» теплоходидаги 575 нафар ғарбий германиялик сайёҳ ҳамда экипажнинг бир қисми олиб кетилди, улардан ҳеч кимга зарар етгани йўқ.

Ҳозир «Максим Горький» хавф-хатардан ҳоли. Совет ремонт кемалари етиб келгунга қадар унга қараб туришни «Печенга» ўз зиммасига олди. Норвегиянинг «Сенья» кемаси авария юз берган райондан архипелаг томон йўл олди. Кемада деярли 700 нафар киши бор, улар туристлар ва совет экипажининг аъзоларидир.

ЯНГИ ҲУКУМАТ ТУЗИШ БОШЛАНДИ

● АФИНА

Парламент сайловида ғолиб чиққан Греция янги демократик консерватив партиясининг бошлиғи Константинос Мицотакис сиёсий партияларнинг раҳбарлари билан маслаҳат қила бошлади.

Республика президенти Христос Сардзетакис унга янги ҳукумат тузишни топширган. У куннинг биринчи ярмида тараққийпарвар ва сўл кучлар уюшмасининг сиёсий комитети раиси, Греция Компартияси Марказий Комитетининг Бош секретари Харилаос Флоракис билан учрашади.

Конституцияга мувофиқ К. Мицотакиснинг маслаҳатлашиши учун уч кун вақт ажратилган. Шу вақт ичида у янги ҳукумат кимлардан иборат бўлиши тўғрисида келиша олмаса, президент ҳукумат тузишни бошқа сиёсий арбобга топшириши мумкин.

(ТАСС).

Кремлдаги музокаралар

(Давоми. Боши биринчи бетда).

М. С. Горбачев Эрон Ислом Республикаси раҳбари ва асосчисининг вафоти муносабати билан бутун Эрон халқига яна бир бор таъзия билдиришни илтимос қилди.

А. А. Ҳошимий-Рафсанжоний имомнинг вафоти хусусида билдирилган ҳамдардлик учун миннатдорчилик изҳор этди ва унинг СССР билан ҳамкорлик учун янги уфқлар очиб берган мактубини эслатди. Қайта қуриш ва янгича фикрлаш сиёсати Совет Иттифоқининг ўзи учунгина эмас, шу билан бирга Совет—Эрон муносабатларини ривожлантириш учун ҳам жуда катта аҳамиятга эга эканлигига, региондаги ва халқаро майдондаги ижобий жараёнларга қулайлик яратишига ишончим комил, деди у.

А. А. Ҳошимий-Рафсанжоний Совет ва Эрон раҳбариятининг фикрлари бир-бирига яқин ва ҳатто ўхшаш бўлган бир қанча йирик масалаларни қисқача таърифлаб берди. Булар орасида ялпи хавфсизликни таъминлаш ва қуролсизланиш муаммолари; Ҳинд океанида ажнабий ҳарбийларнинг туриши масаласи; ҳар бир халқ ва давлатнинг ўз тақдирини мустақил ҳал этиш эркинлигига бўлган шак-шубҳасиз ҳуқуқи; ўзининг барча қўшниларига нисбатан дўстона, мустақил, қўшилмаган, бетараф давлат бўлмиш Афғонистонга муносабат, БМТ Хавфсизлик Кенгашининг 598-сон қарори асосида Эрон—Ироқ музокаралари жараёни тўғрисидаги масала; халқаро нормалар ва қоидаларни қатъий ҳурмат қилиш зарурлиги тўғрисидаги масала; экономика, маданият, экология билан, ҳамкорликнинг бошқа соҳалари билан боғлиқ бўлган икки томонлама муносабатларга оид кўпгина масалалар бор.

М. С. Горбачев мана шу таҳлилга, шунингдек иккала давлатимиз ўртасидаги ўзаро алоқаларни кенгайтириш учун ҳали ҳеч қачон бу қадар имкониятлар бўлмаган эди, деган фикрга қўшилди.

Ташриф давомида тегишли маслаҳатчилар ва экспертлар иштирокида делегация аъзолари аниқ-равшан таклифларни кўриб чиқадилар, сўнгра бу таклифлар муҳокама қилиниб, тегишли аҳдномаларда акс эттирилади, деб келишиб олинди.

Ташриф доирасида, деди М. С. Горбачев, биз 2000 йилгача муносабатлар ва ҳамкорлик принциплари тўғрисидаги ҳужжатларни имзолаймиз. Бу ҳужжатлар ўзининг янгича мазмуни билангина эмас, шу билан бирга биз ўз халқлари кўз ўнгида, бутун дунё аҳлининг кўз ўнгида олисни кўзловчи жиддий режалар тузаётган икки катта қўшни давлат сифатида намоён бўлишимиз билан ҳам муҳимдир. Шу боисдан ҳам сизнинг ташрифингизни катта воқеа деб ҳисоблаймиз.

Эндиликда, муносабатларимиз муайян тарзда ривожлана бошлаган бир пайтда, маслаҳатлашувлар ва биргаликдаги ечимларни излаш омили пайдо бўлаётган бир пайтда биз — сиёсий мулоқот тарафдори эканлигимизни, юксак сиёсий даражада ҳам, шунингдек тегишли ҳукумат идоралари ва аниқ-равшан вазифалар билан шуғулланувчи бошқа ташкилотлар даражасида ҳам мунтазам ҳамкорлик ва ўзаро алоқалар тарафдори эканлигимизни алоҳида таъкидламоқ керак.

Эрон бизга қай даражада пешвоз чиқишга тайёр бўлса, биз ҳам шу қадар олисга боришга тайёрмиз, деди пировардида М. С. Горбачев. Ўз қадриятлари ва ўз ғояларидан илҳомланган бизнинг қайта қуришимиз каби Эрон инқилоби ҳам ўз қадриятларини сақлаб қолаверадиган бўлсин.

Муносабатларимизнинг энг қийин даврида биз вазминлик заминида турдик, ҳозир эса сиёсатимизда Эроннинг манфаатларига зиён етказа оладиган бирон-бир хусусият бўлиши мумкин эмас ва бўлмайди ҳам.

Учрашувда Э. А. Шеварднадзе, К. Ф. Катушев, А. А. Бессмертних, А. С. Черняев, СССР темир йўллар министри Н. С. Конарев; СССР ташқи иқтисодий алоқалар министрининг ўринбосарлари Ю. П. Гришин, В. Ф. Мордвинов, СССР Қуролли Кучлари бош штаби бошлиғининг биринчи ўринбосари Б. А. Омеличев; СССР Ташқи ишлар министрлигининг бўлим мудири Ю. К. Алексеев; СССРнинг Эрон Ислом Республикасидаги элчиси В. В. Гудев қатнашдилар.

Эрон томонидан: ташқи ишлар министри А. А. Вилоятий, ислом революцияси посбонлари корпусининг қўмондони М. Ризоий, экономика ва молия министри М. Д. Ирвоний; оғир саноат министри Б. Набавий; парламентнинг мудофаа масалалари комиссияси раиси Х. Руҳоний; парламент президиумининг аъзоси Мусави Ларий; Ташқи ишлар министрининг ўринбосарлари М. Воззий ва М. Х. Лавасоний; қуролли кучлар олий бош қўмондони вазифасини ижро этувчининг маслаҳатчиси Фелохиён; Эрон Ислом Республикасининг СССРдаги элчиси М. Хайроний-Нобарий иштирок этдилар.

Сўнгра тор доирада, фақат ташқи ишлар министрларининг иштирокида суҳбат бўлди. Жаҳон сиёсатининг баъзи масалалари, регионадаги аҳвол, шу жумладан Яқин Шарқ танглигини бартараф этиш, Афғонистондаги аҳволни тартибга солиш истиқболлари муҳокама қилинди, СССРнинг ва Эроннинг баъзи «учинчи мамлакатлар»га муносабатлари, икки томонлама ҳамкорликнинг айрим масалалари хусусида гаплашиб олинди.

Музокаралар давом эттирилади.

(ТАСС).

Ўзбекистон ССР Министрлар Советида

20 июнь куни Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Президиумининг навбатдаги мажлиси бўлди, унда республикани иқтисодий ва социал жиҳатдан ривожлантиришга оид бир қанча масалалар муҳокама қилинди. «Гўшт», «Сут» ва «Озуқа» программалари қандай амалга оширилаётганлиги кўриб чиқилди. Кўрилган чора-тадбирлар туфайли ва биринчи навбатда чорвачиликнинг озуқа базаси мустаҳкамланганлиги натижасида 1985 йилги даражага нисбатан гўшт етиштириш 16,3 процент ва сут етиштириш 21,2 процент ўсишига эришилди.

Бироқ таҳлил шуни кўрсатдики, совет ва қишлоқ хўжалик органлари ташкилотчилик ишларининг ҳозирги даражаси мазкур программаларда кўзда тутилган топшириқларни ҳозирча тўла ҳажмда амалга оширишни таъминламаяпти. Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети ҳамда кўпгина область ижроия комитетлари хўжаликлараро корхоналар ва чорвачилик комплексларининг озуқа базасини ривожлантириш ҳисобига чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришнинг аҳамиятига етарлича баҳо бермаяптилар, уларга ер ажратиб бериш масалаларини зарур даражада ҳал қилмаётирлар. Ҳар гектар ердан олинадиган ем-хашак Қорақалпоғистон АССР хўжаликларида 26 центнердан, Қашқадарё области хўжаликларида — 35, Сирдарё области хўжаликларида — 38, Бухоро ва Хоразм областлари хўжаликларида — 48 центнер озуқа бирлигидан ошмаяпти, бу эса программада кўзда тутилганидан 20—25 центнер кам. Натижада республика икки йил ичида салкам 1,6 миллион тонна озуқа бирлиги миқдорида ем-хашакни кам олди, шунча ем-хашак ҳисобига қўшимча равишда молларни 100 минг тонна семиртириш ва 350 минг тонна сут олиш мумкин бўлур эди.

Қорамолларни, айниқса, гўшт учун етиштириладиган зотли қорамоллар ва сермаҳсул сигирларни кўпайтириш қониқарсиз бормоқда, наслчилик ва селекция ишларини ташкил этишга, чорва молларидаги юқумли касалликларни тугатишга етарли эътибор берилмаяпти. В. И. Ленин номли Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик академияси (ВАСХНИЛ) Ўрта Осиё бўлими, унинг илмий муассасалари ва база хўжаликлари чорва моллар ва паррандалар маҳсулдорлигини оширишга ёрдам берадиган илмий ечимларни ишлаб чиқаришга жорий этишда қатъият ва принципиаллик кўрсатмаётирлар.

Президиум Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитетининг раҳбарларига «Гўшт», «Сут» ва «Озуқа» программаларини амалга ошириш ишлари қониқарсиз ташкил этилганлигини уқтириб, улардан ем-хашак етиштиришни ва чорвачиликни янада ривожлантириш ишини тубдан қайта қуришни таъминлашни талаб қилди. Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети (А. Ҳ. Тожиев)га, ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлими (Ш. А. Акмалхонов)га, Қорақалпоғистон ва область агросаноат комитетларининг раҳбарларига ҳар бир хўжаликда мазкур программаларнинг қандай бажарилаётганлигини пухта таҳлил қилиш ҳамда бу программаларда 1989 — 1990 йилларда чорва моллар маҳсулдорлигини ошириш ҳамда гўшт, сут ва озуқа етиштириш умумий ҳажмини кўпайтириш юзасидан кўзда тутилган кўрсаткичлар сўзсиз амалга оширилишини таъминлаш таклиф этилди.

Мажлисда ҳукумат аъзоси, Ўзбекистон ССР соғлиқни сақлаш министри С. М. Баҳромовнинг раҳбар органларнинг бўшаб қолган маъмурий бинолардан биринчи навбатда соғлиқни сақлаш эҳтиёжлари учун фойдаланиш тўғрисидаги қарорини бажаришга доир ҳисоботи тингланди. Ана шундай 511 та бинодан муҳим социал соҳанинг моддий базасини мустаҳкамлаш учун 392 та бино ёки кўзда тутилган биноларнинг 77 проценти топширилганлиги айтиб ўтилди. Бу бинолар жиҳозланди ва уларда 6125 ўринли 85 та касалхона, ҳар сменада 22,4 минг кишини қабул қиладиган 257 та амбулатория ва поликлиника ишлаб турибди.

Шу билан бирга соғлиқни сақлаш соҳасига топширилган биноларнинг кўпи медицина муассасалари талабларига мос келмайди. Чунончи, бу бинолардан 232 таси планлаштириш талабларига мувофиқ эмас, 171 тасида ичимлик сув таъминоти йўқ, 303 таси канализацияга уланмаган. Халқ депутатлари Советларининг ижроия комитетлари қарорнинг ана шу биноларни маҳаллий бюджетлар ва жалб этилган маблағлар ҳисобига реконструкциялаш капитал ремонт қилишга доир қисми бажарилишини таъминламадилар. Бунинг устига Қашқадарё ва Фарғона областларида соғлиқни сақлаш системаси учун белгиланган бинолар халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетларининг қарорлари билан турли кооперативларга бошқа мақсадлар учун бериб юборилишига йўл қўйилди.

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги, унинг коллегияси ва область бўлинмалари ҳукуматнинг мазкур қарорини бажариш юзасидан барча ишлар комплексини мувофиқлаштириб боришда зарур қатъият кўрсатмаётирлар.

Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ижроия комитетлари ва Тошкент шаҳар ижроия комитети зиммасига топширилиши лозим бўлган бинолар хусусидаги мавжуд келишмовчиликларни шу йил 1 августгача Ўзбекистон ССР министрликлари ва идораларининг иштирокида кўриб чиқиш ҳамда келишилган қарорлар қабул қилиш, биноларни реконструкциялаш ишларини бажармай туриб ва давлат санитария назорати органларининг тегишли рухсатисиз соғлиқни сақлаш органларига топширишни тақиқлаб қўйиш вазифаси юкланди. Шунингдек, соғлиқни сақлаш органларига топшириладиган биноларни тўла реконструкциялаш ва ремонт қилиш учун зарур моддий ресурсларни қидириб топиш, бундай ресурсларни халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетларининг сўровига мувофиқ аниқ мақсадни кўзлаб ажратиб бериш керак.

Президиум Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги коллегияси олдига берилган барча биноларни балансга қабул қилишни таъминлайдиган шошилинч чораларни кўриш, уларни ишга тушириш чоғида юмшоқ ва қаттиқ жиҳозлар, тиббий ускуналар ва техника билан таъминлаш масалаларини тўла ҳал қилиш вазифасини қўйди. Бундай биноларга биринчи навбатда эски ва нураб қолган биноларда жойлашган шифохоналарни кўчириш кўзда тутилсин.

Мажлисда республика министрликлари ва идоралари сайловчиларнинг ўн биринчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатларига берган наказлари қандай бажарилаётганлиги ҳам кўриб чиқилди. Масалани муҳокама қилиш чоғида қуйидаги маълумотлар келтирилди: сайловчиларнинг наказлари асосида 65 минг квадрат метр уй-жой, 4700 ўринли мактаблар, 1340 ўринли болалар боғчалари ва 1740 ўринли ҳунар-техника билим юртлари, 250 ўринли касалхоналар ва профилакторийлар, 200 кишини қабул қиладиган поликлиника, 15 минг номерли автомат телефон станциялари ишга туширилди. 111 километр газ қувури ётқизилди, 2 мингдан ортиқ квартира ва шахсий уйлар газлаштирилди, 137 километр автомобиль йўли ремонт қилинди. Республика колхозлари ва совхозларида салкам 3600 гектар ер мелиорация жиҳатидан яхшиланди, 88 километр зовур тозаланди, 32,6 километр канал қирғоғига бетон ётқизилди.

Шу билан бирга мажлисда министрликларнинг раҳбарлари Б. С. Ҳамидов, И. Д. Реутов, У. О. Усмонов ва бошқаларнинг ҳисоботлари кўрсатганидек, сайловчиларнинг наказларини бажариш ишида жиддий камчиликлар бор, бу ишлар савияси фаол социал сиёсатни амалга ошириш талабларига, меҳнаткашларнинг талаб ва эҳтиёжларини янада тўларoқ қондиришга ҳали ҳам мос бўлиб тушаётгани йўқ. Бир қанча министрликлар ва идораларда расмиятчилик, наказлар билан ишлашдаги қолдиқ принципи тугатилмаган. Бу масалалар Ўзбекистон ССР Уй-жой-коммунал хўжалиги министрлиги, Ўрта Осиё темир йўли, Ўзбекистон ССР Госстройи, Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети, Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги давлат комитети ҳамда Ўзбекистон ССР Халқ таълими министрлиги системаларида сусткашлик билан ҳал қилинмоқда.

Президиум Ўзбекистон ССР министрликлари ва идораларига, халқ депутатлари Советларининг ижроия комитетларига Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг мазкур масалага доир қарорига амал қилиб, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатларига сайловчилар берган наказларнинг бажарилишини тезлаштириш юзасидан шошилинч комплекс чоралар кўришни, бу ишга депутатларнинг ўзларини, жамоатчилик ва аҳолини кенгроқ жалб этишни топширди.

НОВИЙ УЗЕНЬ: КОМЕНДАНТЛИК СОАТИ ЖОРИЙ ЭТИЛДИ

НОВИЙ УЗЕНЬ (Гурьев области), 20 июнь. (ТАСС мухбири). Қозоғистон ССР Олий Совети Президиуми Новий Узенда рўй берган тартибсизликларни бартараф этиш мақсадида 19 июнь куни шаҳарда комендантлик соати жорий этиш ҳақида қарор қабул қилди.

Маҳаллий вақт билан соат 21 дан бошлаб эрталабки соат 6 гача комендантлик соати амал қилади. Қайси вақтда ва қаердалигига қарамай, митинглар, намойишлар ва кўп кишилик йиғилишлар ўтказиш, квартираларда ва жамоат жойларида ўқ отар қуролларни асраш тақиқланган. Махсус рухсатномалари бўлган кишиларгина шаҳарда кечаси юриши мумкин. Қозоғистон ССР ички ишлар министри, ички хизмат генерал-лейтенанти Г. Н. Князев шаҳарнинг коменданти этиб тайинланди.

Шаҳардаги вазият аста-секин яхшиланмоқда. Бу ерда тузилган оператив штаб жиноятчи унсурлар гиж-гижлаши билан пайдо бўлаётган васвасани бир қадар босишга муваффақ бўлди. Саноат корхоналари бир маромда ишламоқда, кўпгина магазинлар очилди. Бир қанча пассажир маршрутларида қатнов бошланди. Аммо, Новий Узеннинг дам у, дам бу районида ижозат берилмаган намойишлар ва митинглар, бир-бирига қарши бўлган безорилар гуруҳлари ва улар тарафдорлари ўртасида тўқнашувлар бўлиб турибди.

Мавжуд маълумотларга кўра, 20 июнгача 27 киши медицина ёрдами сўраб мурожаат қилди. Тўқнашувларнинг уч қатнашчиси — шулардан иккитаси қозоқ миллатига, бири лезгин миллатига мансубдир — тўқнашувлар вақтида олган жароҳатлардан вафот этди.

Тартибсизликлар чоғида анчагина моддий зиён етказилди: 59 та савдо ва маиший хизмат кўрсатиш объекти шикастланди, давлат ва шахсий автомобилларидан 5 таси ёқиб юборилди, вино-арақ магазини таланди, кўпгина маъмурий ва уй-жой бинолари, кинотеатрлар, ётоқхоналарнинг дераза ойналари синдирилди.

Ҳуқуқ-тартиботни муҳофаза этиш органлари тартибсизликлар чиқарган ва унда актив қатнашган кишиларни имкони борича тезроқ аниқлаш ва зарарсизлантиришга ҳаракат қилмоқдалар. 42 киши ушланди, айни вақтда республика ва Гурьев области партия, совет ва комсомол органлари вакиллари, СССР халқ депутатлари, ижодкор зиёлилар, уруш ва меҳнат ветеранлари Новий Узенда турмушни нормал изга солиш, миллатлараро муносабатларни кескинлаштиришга қаратилган ҳар хил миш-мишларга чек қўйиш учун ташкилотчилик ишини кучайтирмоқдалар.

Аммо, миллий негизда бундан буён ҳам можароларни авж олдиришга, аҳолини ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларига қарши қўйишга уринаётган жанжалкашлар шаҳардаги вазиятни барқарорлаштиришга кўп жиҳатдан ҳалал бермоқдалар.

Ана шу таҳликали кунларда шаҳар радиоси, симёғочлар ва автомашиналарга ўрнатилган радиокарнайлар бетиним ишламоқда. Оғир-вазмин бўлинг, ақл-идрок билан иш тутинг, осойишталик бўлсин, деган мурожаат ва даъватлар эшитилиб турибди. Новий Узенда яшаётган кўпчилик одамлар содир бўлган воқеадан нечоғлик ғазаблари қайнаб кетган бўлмасин, бу даъват улар қалбида акс-садо бериши керак. Ўзгани бахтиқаро қилиб, унинг бошига азоб-уқубат солиб, бахтиёр бўламан, деб ўйлаган киши саҳрода адашиб-улоқиб кетади... Шарқда бежиз шундай демайдилар.

СССР Олий Совети Раиси М. С. ГОРБАЧЕВнинг

ТИНЧЛИК ВА ҚУРОЛСИЗЛАНИШ УЧУН ОЛТИЛАР ТАШАББУСИНИНГ БЕШ ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН АРГЕНТИНА, ГРЕЦИЯ, ҲИНДИСТОН, МЕКСИКА, ТАНЗАНИЯ ВА ШВЕЦИЯ РАҲБАРЛАРИГА

МАКТУБИ

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Иккинчиси. Дарҳақиқат, ҳозир ядро синовларини тўхтатиш вазифаси бениҳоя зарур бўлиб қолмоқда. Совет Иттифоқи бу вазифани ҳам кўп томонлама, ҳам икки томонлама ҳал этишга тайёр. Биз шу мақсадга эришишнинг эҳтимол тутилган йўлларидан бири сифатида уч муҳитда ядро синовларини тақиқлаш тўғрисидаги 1963 йил Москва шартномасини ер ости ядро синовларига ҳам жорий этиш ғоясини қўллаб-қувватлаймиз. Биз АҚШ билан ўзаро келишиш асосида, ҳамма ядро синовларини тўхтатиб қўйишни исталган пайтда эълон қилишга аввалгидек тайёр эканлигимизни ҳам тасдиқлайман.

Учинчиси. Қурол-яроғларнинг тугатилаётган системалари портловчи ядровий каллакларидан қуролларнинг бошқа системаларида фойдаланмаслик тўғрисидаги масала ҳам ҳаққоний масаладир. Биз АҚШга қурол-яроғ учун ишлатиладиган парчаланувчи материаллар ишлаб чиқаришни тўхтатиш тўғрисида назорат қилинадиган битим ишлаб чиқишга киришишни таклиф қилдик. Шу битим муносабати билан қурол-яроғларни бўлакларга бўлиб ташлаш пайтида ажралиб чиқадиган портловчи ядровий каллакларни йўқ қилиб ташлаш муаммосини ҳам муҳокама қилиш мумкин бўлур эди.

Тўртинчиси. Космос қуролдан холи бўлиб қолиши кераклиги шубҳасиз. Бу соҳадаги Совет-Америка мулоқоти муҳимдир, бироқ кўп томонлама дипломатиядан, аввало қуролсизланишга бағишланган конференциядан фаолроқ фойдаланиш ҳам зарур. Бу ҳақдаги таклифлар маълум. Совет Иттифоқи космосда доимий асосда қурол жойлаштирган эмас ва биринчи бўлиб бундай қилмоқчи ҳам эмаслигини таъкидлаб ўтмоқчиман.

Бешинчиси. Химиявий қуролни ёппасига тақиқлаш тўғрисидаги конвенция ишончли тинчлик йўлидаги муҳим босқич бўлиб қолиши керак. Совет Иттифоқи мазкур масалага оид музокараларни қисқа муддатларда муваффақиятли тугаллаш учун ўзига боғлиқ бўлган ҳамма ишни қилаверади.

Олтинчиси. Қуролсизланиш устидан назорат масалаларига доир фикрларимиз ҳам бир-бирига мос келади. Биз БМТ воситачилигида қуролсизланиш устидан назорат қилишнинг кўп томонлама системасини вужудга келтириш ғоясини қўллаб-қувватлабгина қолмай, шу билан бирга бу хусусда аниқ-равшан ташаббуслар билан ҳам майдонга чиқдик.

Пировардида олижаноб ташаббусингизда сизларга янгидан-янги муваффақиятлар тилайман.

М. ГОРБАЧЕВ.

ЁШЛАР ФЕСТИВАЛИГА

Яқинда Корея Халқ-Демократик Республикасининг пойтахти Пхеньян шаҳрида ёшлар ва студентларнинг III Жаҳон фестивали тантанали очилади. Ёшларнинг мазкур улкан анжуманида Ўзбекистондан ҳам кўплаб вакиллар иштирок этади. Улар орасида ишчилар, қишлоқ меҳнаткашлари, ёш зиёлиларнинг вакиллари, олимлар, адабиёт ва санъат намояндалари ҳам бор.

Суратда: ёшлар ва студентларнинг Жаҳон фестивалида қатнашадиган Ўзбекистон вакилларидан бир группаси акс эттирилган.

Р. АЛЬБЕКОВ сурати.

• *Олий таълим: ўзгаришлар даври*

Эртанинг ташвишида

Қайта қуриш тараққиётимизда йўл қўйилган хато ва камчиликларни яққол кўрсатиб бераётган бўлса-да, улардан қутулиш қийин бўлмоқда.

Бу республика олий ўқув юртларида ҳам, айниқса юқори малакали мутахассис кадрлар тайёрлашда яққол сезиляпти. Ўтган йиллар давомида кўплаб олий, ўрта-ўқув юртлари барпо қилинди-ю, уларнинг моддий-техника базаси, кадрларнинг сифатига кам эътибор берилди. В. И. Лениннинг «Оз бўлсин-у соз бўлсин», деган васияти деярли унутилди.

Бизга шу даражада кўп ўқитувчи керакми? Уларни тайёрлашга кетадиган маблағ, куч ва имкониятлар миқдор жиҳатдан камроқ бўлган студентларга, уларга таълим ва тарбия бераётган профессор-ўқитувчиларга сарф қилинса мақсадга мувофиқ эмасми? Шунда илм қуруқ ёки расмий гап бўлиб қолмасди. Тан олиш керакки, давлат халқ таълимини ривожлантириш, қайта қуриш талаблари эҳтиёжини қондириш учун етарли маблағ ажратмаяпти. Моддий имкониятларимиз етарли миқдорда маблағ ажратишга йўл бермаяпти, деган гап диалектикага зиддир. Тараққий этган мамлакатлар тажрибаси шундан далолат берадики, моддий имкониятларни кескин кўпайтирадиган мутахассислар тайёрлашга маблағ аямаслик керак.

Таълимнинг структурасида ҳам жиддий камчиликлар мавжуд. Олий ўқув юртларида асосий эътибор мутахассисликка оид предметларга қаратилиб, муайян дунёқарашни шакллантирувчи ва мустаҳкамловчи, инсонда нозик муносабат уйғотувчи, ёшларнинг маданий савиясини оширишга қаратилган гуманитар фанлар назардан қолмоқда. Фикримча, кўпроқ технократларни тайёрлашга оғиб кетилди. Машҳур рус математиги Софья Ковалевскаядан «Сиз қандай қилиб буюк математик бўлдингиз?», деб сўрашганда, «мен бадиий адабиётни кўп ўқиш туфайли шу даражага эришдим», дея жавоб берган эди. Афсуски, қишлоқ хўжалиги ва бошқа мутахассисликлар бўйича кадрлар тайёрловчи олий ўқув юртларида шахс маънавияти билан боғлиқ предметларни ўрганишга юзаки муносабат кўрсатилиб, бундай фанлардан имтиҳон топшириш бекор қилинганди. Ҳолбуки, Америка Қўшма Штатларида инженер тайёрлайдиган олий ўқув юртларида мутахассисликка оид предметларга ўқув вақтининг 40 фоизи, муомала маданияти, инсон омилини активлаштиришга қаратилган фанларга ўқув вақтининг 60 проценти ажратилган.

Япония маорифи системаси мактаб ва олий ўқув юртларида ахлоқ нормаларини, меҳнат маданиятини, ишлаб чиқариш эстетикасини шакллантирадиган предметларни ўрганишга ҳафтада тўққиз соатгача вақт ажратмоқда. Бунга ўхшаш ижобий тажрибалар иттифоқчи республикаларимизнинг айримларида мавжуд. Молдавия мактабларида математикадан ўзлаштиришни янги поғонага кўтармоқ учун уни ўқитиш соатларини қисқартириб, гуманитар фанларни ўрганиш соатлари оширилди. Шу боис бугунги кунда бутун халқ таълими системасида, биринчи навбатда олий ўқув юртларида, таълимни гуманизациялаштириш бош йўналишлардан биридир.

Олий ўқув юртларида студентлар билан профессор-ўқитувчилар ўртасида деярли яқин ҳамкорлик йўқ. Ваҳолонки, бўлғувси мутахассис институт бағрида устозларидан инсонпарварлик сабоқларини олгандагина иш жараёнида уни такрорлай олади. Бундай катта қудратни таълимдан кўра тарбия шакллантиради. Лекин биз ҳозиргача таълимни тарбиядан устун қўйиб анча нарсаларни бой бердик. Ҳозирги ошкоралик даврида халқ таълими системасининг ислоҳи жараёнида тарбия орқали таълимни мутахассисларнинг ҳаёт нормасига айлантиришга эришишимиз лозим. Бу мураккаб вазифани бажаришда марксча-ленинча этика, эстетика, гуманитар фанларни қайта қуриш талаблари даражасига кўтармоқ, бу муҳим ишга олимлар, ёзувчилар ва санъат аҳлини ҳам жалб этиш мақсадга мувофиқ.

Этика фақат дарс предмети бўлиб қолмасдан, қайта қуришни мустаҳкамлаш ва уни ниҳоясига етказиш учун курашиш қуролидир. В. А. Сухомлинскийнинг таъкидлашича, кишиларни ўз орқасидан эргаштиришни истаган тарбиячи, раҳбар (ўқитувчи ҳам шу категорияга киради) икки мингта китобдаги билимни ижодий ўзлаштириши лозим. Кузатишлар шуни кўрсатдики, биз ўзбеклар бошқаларга қараганда кам китоб ўқиймиз. Студентларимиз орасида ҳам ҳақиқий китобхонлар озчилик. Тан олиш керакки, ижтимоий фанлар ўқитувчиларининг кўпчилиги марксизм-ленинизм классикларининг ўрганиш учун студентларга тавсия қилинадиган асарларини ўзлари яхши билмайдилар. Бу ҳолни студентлар сезадилар. Шу сабабли ўзаро талабчанлик паст даражада. Бундан жамиятимиз кўп нарса йўқотмоқда.

Бизни ташвишга солаётган яна бир нарса шуки, студент ўқитувчига савол беришни билмайди, фикрини аниқ ифода этолмайди, тенгдошлари билан мунозара қилолмайди. Газета ва журналлар материалларини озчилик студент кузатиб боради. Ўз устида ишлайдиган, мустақил билим оладиган, давримиз моҳиятини тушунадиган талабалар эса билган нарсаларини бошқаларга етказа олишмайди. Бундай камчиликларнинг содир бўлишида студентларни айблаб бўлмайди. Чунки олий ўқув юртларида нотиқлик санъати ўргатилмайди. Фикрни лўнда баён қилишни билмаганлари учун талабалар йиғилишларда деярли ҳамма вақт белгиланган вақтдан кўпроқ гапириб қўядилар. Бу тингловчиларнинг ғашига тегади. Аудитория билан нотиқ ўртасида алоқа узилади. Ваҳолонки, бу нотиқлик санъати педагоглар учун бошқаларга қараганда кўпроқ керак. Ўқитувчининг нутқи ишонтиради, ундайди, ташвиқ қилади, берилган вазифаларни бажаришга маънан ҳозирлайди. Ф. Энгельс айтганидек, қисқа, ифодали ибора хотирада муҳрланиб қолади.

Ўқитувчи тушунтирадиган, ишонтирадиган, ташвиқ қиладиган малакага эга бўлса, унинг бир соатлик дарси бир асарга тенг. Педагоглик касбининг бу касби таркибий қисмлари сабоқ сифатида ўргатилаётгани йўқ. Бу масалада олий ўқув юртлари диний мактаблардан орқада. Ҳар бир даврнинг ўз ўқитувчиси бўлади. Қайта қуриш даврининг ўқитувчиси тарбияланувчиларга муайян билим бериш билангина чекланмасдан, балки одоби, турмуш тарзи билан ҳам уларга ибрат бўлиши керак.

С. ЎТАНОВ,
Тошкент давлат педагогика институти илмий атеизм, этика ва эстетика кафедрасининг мудири.

БАРЧА ОДАМЛАР ҚУТҚАРИЛДИ

20 июнь куни СССР Ташқи ишлар министрлиги матбуот марказида бўлган брифингда қуйидагилар маълум қилинди: қурбонлар йўқ. Баренц денгизида ҳалокатга учраган «Максим Горький» теплоходи барча пассажирлари ва экипаж аъзолари қутқарилди.

20 июнь куни кечаси Шпицберген архипелагидан тахминан 200 километр Ғарбда Совет Иттифоқининг «Максим Горький» кемаси қалин туман ичидан ўтиб бораётганида кўчиб юрадиган музликларга дуч келди. Муз билан тўқнашув оқибатида кеманинг олд қисмида тешик пайдо бўлди.

Қора денгиз пароходчилигига қарашли теплоход 1969 йилда ГФРда қурилган, ўтган йили эса такомиллаштирилган эди. Шу кунларда кемани Ғарбий Германиянинг «Феникс Флюграйзен» сайёҳлар кампанияси ижарага олган ва у 575 пассажир ва 377 экипаж аъзоси билан Арктикага саёҳатга чиққан эди.

Тўқнашувдан кейиноқ теплоход капитани тревога эълон қилди. Орадан уч ярим соат ўтганидан кейин авария содир бўлган жойга Норвегиянинг «Сенья» қирғоқ қўриқчи кемаси етиб келди. Соат 12 да қутқариш солларидан, қайиқлар ва теплоходдан пассажирларни кўчириш тугалланди. Барча пассажирлар, авария хизмати ходимларини истисно этганда экипажнинг барча аъзолари «Сенья» кемасидадирлар. Улар Шпицбергендаги Баренцбург портига олиб борилади.

Норвегиялик қутқарувчилар ва совет денгизчилари оғир аҳвол содир бўлганида аниқ ва пухта ҳаракат қилдилар, деб таъкидлашди СССР Денгиз флоти министрлигининг вакиллари. Пассажирлардан бирортаси ҳам жароҳатланмади. Ҳалокат юз берган жойда ҳаво ва сув икки даража иссиқдир. Шамол кучли эмас, денгиз тўлқини икки баллга баробар. Бундай шароит қутқариш ишларини муваффақиятли ўтказишга ёрдам беряпти.

«Максим Горький» теплоходи сув юзасида турибди, аммо, тумшуқ томонга оғиб кетган, нососзликлар тузатилмоқда. Мутахассисларнинг фикрича, кема Баренцбурггача сузиб бориши мумкин, бу портда эса вақтинчалик ремонт қилинади.

Қуруқ юк ташийдиган совет кемалари ва қутқарувчилари авария юз берган жойга яқинлашиб келмоқдалар. Офат содир бўлган жойга учиб келган совет самолётлари жабрдийдаларга қутқариш воситалари ва иссиқ кийим-кечак ташлашга муваффақ бўлдилар. Лекин уларнинг ёрдамига ҳожат йўқ эди.

СССР ва Норвегиянинг қутқариш хизмати ходимлари аҳволни назорат қилиб турибдилар. Мазкур операция СССР билан Норвегия ўртасида денгизда ёрдам бериш юзасидан тузилган ҳукуматлараро битим доирасида бажарилмоқда.

Л. ЕРМАКОВА,
ТАСС мухбири.

• Газетхонлар мактубларини ўқиб

«ҚУЙИ» ВА «ЮҚОРИ»

ЁКИ ҚИШЛОҚНИНГ СОЦИАЛ МУАММОЛАРИ ҲАҚИДА

Эсимизда. КПСС Марказий Комитетининг март Пленумида қишлоқ турмуш тарзи масаласи кескин ва жиддий қилиб қўйилди. Айни чоғда қишлоқда туб ўзгаришлар программаси белгилаб берилди. Деҳқон ернинг ҳақиқий соҳиби бўлиши, Озиқ-овқат программасини ҳал этиш учун пухта йўл-йўриқ ишлаб чиқилди.

Республикамиз агросаноат комплекси ходимлари қурултойида ҳам бу масалалар кенг муҳокама қилинди: «Ҳаммамиз қишлоққа кескин юз буришимиз, эскича ёндашувларга барҳам беришимиз керак. Илгари қишлоқдан ҳамма нарса юлиб-тортиб олинарди-ю, ўрнига эса ҳеч нарса берилмас эди. Эндиликда у ерда турмуш шароитини яхшилаш чинакамига умумхалқ иши бўлиб қолиши керак» — деб алоҳида таъкидланди.

Кўп сонли газетхонлар мактубларида қишлоқ муаммолари ошкора ва рўй-рост кўтариляпти. «Мен Фориш районидаги К. Маркс номли совхознинг Илонли қишлоғида туғилганман, — деб ёзади Тошкент политехника институти 1 курс студенти Х. Пакиров. — Эсимни танибманки, эски қишлоқ, эски қишлоқ... Ҳеч қандай ўзгариш йўқ. Бизнинг қишлоқда ҳаммом, кинотеатр, болалар боғчаси, телефон, табиий газ ва касалхона деган сўзларни фақат радио, телевизор орқали, газета ва журналларни ўқиб билишади. Хайриятки, электр бор. Хўш, қишлоқ аҳолиси турмуш шароитини яхшилаш устида кимлар бош қотириши керак?»

Бундай ўринли эътироз, талабни бошқа мактублардан ҳам ўқиш мумкин. Чиндан ҳам хўжалик раҳбарлари, маҳаллий Советлар қаёққа қарашяпти? Нега ўз она қишлоғи, ўз меҳнат аҳли учун қайғуришмаяпти? Эҳтимол, турғунлик даври асоратларини пеш қилиб, маблағ йўқ, давлатдан қарздормиз, дея осонгина қутилишмоқчидир. Агар қалови топилса, қор ёнади, деганларидек боғча-яслилар ҳам, клуб ва кутубхоналар ҳам, газ, сув, электр ҳам бўлади. Фақат жон куйдириш, ташаббускорлик ва ташкилотчилик керак. Хўш, ҳашар усули билан йўлларга тош тўкиш, шийпон қуриш ёки бошқа юмушларни бажариш мумкин эмасми? Катта Фарғона каналини ҳашар йўли билан қурган халқимизнинг бугун стадион қуришга, артезиан қудуқ қазиб, сув чиқаришга қурби етмайдими? Етади. Фақат етакчилар, жонкуярлар керак. «Бюджет ажратишса қурамиз, бўлмаса йўқ», қабилидаги кайфиятга берилган жойда эл-юрт норозилигига сабабчи бўлинади, ариза-шикоятлар кўпаяди.

Амударё районидаги Крупская номли ўрта мактаб директори, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими А. Маткаримов редакциямизга йўллаган мактубида: «Ҳақиқий аҳволни қачонгача яширамиз ва кимдан?» — деган саволни кескин қилиб қўяди. Хатда таъкидланишича, Қипчоқ посёлкасида на водопровод, на газ бор. Қайта-қайта юқори ташкилотларга мурожаат қилинганига қарамай, ҳеч қандай натижа йўқ. Бир неча йил илгари ўзбек кино студияси ходимлари «Бўйсунмаганлар» бадиий фильмини суратга олишда Қипчоқ посёлкасидан фойдаланишибди. Сабаби — бундай эски, қолоқ қишлоқ республика бўйича йўқ экан. Хатдаги яна бир мисолга эътибор қилинг: 1988 йил баҳорида республика раҳбарлари район ичкарисидан ўтишини назарда тутиб, посёлкадаги энг хунук жойлар шиферлар билан ўраб қўйилибди. «Нима учун биз буни яширамиз?» деб хитоб қилади А. Маткаримов.

Мактублар, мактублар... «Бизнинг Тўқмонғий қишлоғимиз уч-тўрт тоифага бўлиниб қолган, — деб ёзади Қарши районидаги Шредер номли совхозда яшовчи М. Худойқулов. — Биринчи тоифадагилар табиий газ, водопровод, асфальтланган кўчадан баҳраманд. Иккинчилари учун табиий газ йўқ, юқори кўчаси асфальт қилинган, пастки қисми эса лой, водопровод ўтказилган, лекин санитария талабларига жавоб бермайди. Учинчи тоифадагилар учун эса на табиий газ, на водопровод, на асфальтланган кўча бор.

Янги қишлоғимиз табиий газдан фойдаланади, эски қишлоқ аҳолиси эса тезак ёқишади. Орада битта йўл бор. Кўчамизнинг ярми асфальтланган, ярми лой, водопровод кранлари ишламайди. Шўртан газ конидан, оёғимиз тагидан чиқаётган табиий газдан наҳотки баҳраманд бўла олмаймиз?»

Худди шундай аҳвол Шаҳрисабз районидаги К. Маркс номли совхознинг Сувтушар қишлоғида яшовчи Х. Қўлдошев хатида ҳам баён этилган: «Баъзи қишлоқларимизнинг шундоққина ёнгинасидан газ қувурлари ўтган. Лекин аёлларимиз тезак ёқиб овқат пиширишади, — деб ёзади у. — Тўғри, қишлоғимиз тоғ этагида жойлашганлигидан илгари ўтин йиғиб келиб, рўзғор қилардик. Бу жойлар қўриқхона ихтиёрига ўтгач, тезак ёқишдан бўлак иложимиз қолмади. Чунки қўриқхонадаги ҳар бир дарахт ҳимоя остига олинган. Дунёнинг ишлари қизиқ. Қўриқхоналар тузиб, ҳайвонлар ва ўсимликларни муҳофаза қиламиз. Уларнинг келажак тақдири ҳақида қайғурамиз. Бу жуда яхши. Бироқ одамлар тақдири ҳақида, уларнинг яхшироқ яшашлари ҳақида ҳам шундай ғамхўрлик қилиниши керак. Хуллас, қишлоқ кишилари ҳаёти тўғрисида ўйлайдиган вақт келди».

Газетхон мулоҳазаларида ҳаёт ҳақиқати ётибди. Муборак ва Шўртангаз гази қувурлар орқали жўнатилиб турган бир пайтда областнинг бир қисм аҳолиси табиий газдан фойдаланишдан маҳрум. Бу ҳам майлику-я ҳар бир хонадон газ плитаси харид қилиб олса-ю, лекин суюлтирилган газ етишмаса, бундай плиталарнинг нима кераги бор? Наҳотки мазкур областдаги масъул ходимлар бор ҳақиқатни кўриб-кўрмасликка олишса! Бундай ачинарли аҳволни республикамизнинг бошқа қишлоқ жойларида ҳам кўплаб учратиш мумкин.

Бунинг далили сифатида бир мисол келтирамиз. Қизилтепа районидаги Зарметан қишлоқ Совети территориясида яшовчи ўқитувчи А. Аҳмедовнинг редакциямизга йўллаган мактуби район Совети ижроия комитети томонидан кўриб чиқилди. Газетхон «Партия XXII съезди» колхозини газлаштириш масаласи юзасидан Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатига, область Совети ижроия комитетига мурожаат қилган. Лекин ўн иккинчи беш йилликда «Ленинград» ва «Партия XXII съезди» колхозларини газлаштириш учун лимит йўқ, яъни планлаштирилмаган. Райижрокомнинг расмий жавобида таъкидланишича, юқорида номлари тилга олинган колхозларни газлаштириш бўйича лойиҳа-смета ҳужжатлари тайёрлаб қўйилган. Бироқ масала ҳануз ҳал этилгани йўқ.

Шундай экан юзаки, асоссиз жавобнинг кимга кераги бор? Бу нима — юпатишми ёки хотиржам қилишми? Ҳар иккиси ҳам эмас, аксинча буни тўғри, ҳаққоний жавобдан қочиш, масъулият ва бурчни ҳис этмаслик деб тушуниш мумкин.

Пайариқ район Совети ижроия комитети Нариманов посёлкасининг Ғ. Ғулом, Ойбек кўчаларида яшовчи бир группа оналар томонидан «Совет Ўзбекистони» газетаси редакциясига янги қурилган уйларга газ, электр энергияси ва сув ўтказишда ёрдам сўраб ёзилган аризани кўриб чиқди. Расмий жавобда кўчалардаги янги хонадонларни электр энергияси билан таъминлаш юзасидан лойиҳа-смета ҳужжатлари тайёрланаётганлиги қайд этилади. Табиий газ билан таъминлаш бўйича қарор тасдиқланди.

Қизиқ. Нега, юқоридаги масалалар редакцияга хат ёзилишидан олдин ҳал этилмайди, албатта юқори ташкилотлар ва газета редакцияларининг аралашуви шартми? Бундан кўриниб турибдики, ҳали айрим жойларда маҳкамачилик тўсиқлари, одамлар тақдирига тўраларча муносабат барҳам топмаган.

КПСС Марказий Комитетининг март Пленумида таъкидланганидек, социал масалалар анча илгарилаб кетганига қарамай, уларни ҳал қилишда кечикилмоқда. «Қишлоқни социал жиҳатдан қайта қуриш, ишлаб чиқариш қурилиши юзасидан катта бурилишнинг амалий вазифаларини ҳам биз шу тарика ҳал қиладиган бўлсак, у ҳолда, сизларга айтиб қўяй, ўз халқимиз олдида бебурд бўлиб қоламиз», деган эди Пленумда ўртоқ М. С. Горбачев.

Мазкур анжуманда алоҳида қайд этилганидек, деҳқонлар, қишлоқ меҳнатчилари, колхозлар ва совхозларнинг ўз муаммолари билан ўз ёғига ўзлари қовурилишига йўл қўймаслик, кимдир келиб ёрдам беришини кутиб ўтирмай, ҳар ким амалий иш қилиши зарурлигини яна бир марта эслатиб ўтиш фойдадан холи эмас.

Эътироф этиш керак, маҳаллий Советларнинг, колхоз ва совхозларнинг иш доираси жуда кенг. Газетхонлар назарида улар ҳаммасига улгуришлари зарур. Бироқ кўриниб турибдики, ҳаммасини кўнгилдагидек бажариш шу кун талабларидан орқада қолмоқда. Ичимлик сув муаммосини олиб кўрайлик. Ҳар тўрт-бешта хатдан бирида шу масала кўтарилади. Каттақўрғон район «Мойбулоқ» совхози Янбош қишлоғида яшовчи М. Ризаев ва бошқалар мактубида сув масаласи чатоқлиги, экинлар қақраб, қуриб бораётганлиги баён этилади.

— Сув танқислиги масаласи ҳақиқатан ҳам районимизда асосий муаммолардан бири ҳисобланади, — дейилади Советобод район Совети ижроия комитетининг Нуробод шаҳар Маданият қишлоғида яшовчи Г. Холбоева хати юзасидан йўлланган расмий жавобида. — Ҳозирги вақтда Нуробод шаҳар аҳолисини сув билан таъминлаш мақсадида умумий лойиҳа-смета ҳужжатлари 5 миллион сўмга яқин қирқ уч километрли Нуробод — Чимбойобод водопровод линияси қурилишини Навоий кон бошқармасига қарашли қурувчилар олиб бормоқдалар. Бу объект 1990 йилнинг охирида ишга туширилиши кўзда тутилмоқда. Кўчаларни асфальтлаш ва бошқа ишлар юзасидан ҳам тегишли ташкилотларга кўрсатмалар берилди.

— Газетангизнинг 79-сонида босилган «Қачонгача шўрсув ичамиз?» сарлавҳали мақолани ўқидим, — деб ёзади Ф. Нарзиева. — Бизнинг «Ургут» совхозида жойлашган Қатағон ва Терак қишлоқларида ҳам аҳвол шундай. Шўр сув эмас, лойқа сув оқади. Қишлоққа қувур олиб келинган, лекин сувдан дарак йўқ...

Бундай мактублар анчагина. Уларнинг ҳаммасида: «Бизларга ҳам водопровод сувларини кўриш насиб бўлармикан?» деган армон, умид қайта-қайта такрорланади. Кишилар қишлоқдаги муаммоларнинг илдиз-илдизига чуқурроқ назар ташламоқдалар. Қанчадан-қанча қарорлар қабул қилинмоқда, чора-тадбирлар белгиланмоқда, лекин улар жуда суст амалга оширилди. Бу дегани, ҳали маҳаллий Советларнинг ўзида фаолиятни такомиллаштириш секинлик билан боряпти. Шунинг учун кишилар «қуйида» ўз ташвишларининг ечимини тополмагач, «юқори»га мурожаат қилишга мажбур бўлаётирлар.

Шаҳрисабз районидаги «Москва» совхози Пастдектор қишлоғидан 27 киши имзо чеккан аризани ҳаяжонланмай ўқий олмайсиз. «Қишлоғимиздаги А. Набиев номли ўрта мактаб Ўзбекистон ССР Министрлар Совети қарорига асосан авария ҳолатидаги мактаб, деб топилган. Бу ўқув маскани 1936 йилда қурилган, нураб, тушиб кетяпти, синф хоналар тор, 15 тадан ўқувчи сиғади, зах, полсиз спорт зали йўқ. Мактаб дирекцияси 1987 йилдан бошлаб областъ марказига қирқ-эллик марта қатнаб, анча қийинчиликлар билан янги 422 ўринли мактаб биноси учун лойиҳа-смета ҳужжатларини тайёрлади. Шу масала юзасидан райижроком, оближроком, область капитал қурилиш бўлимига кўп қатнадик. Лекин мактабни қурилиш планига киритиб, қуриб берадиган бирор жонкуяр топилмаяпти. Ишқилиб, 18 минг сўмлик лойиҳа-смета ҳужжатлари ўз кучини йўқотмаса бўлгани?!»

Область ижроия комитетидан хабар қилинишича, «Москва» совхозидаги мактаб қурилишини 1991 йилда фойдаланишга топшириш планлаштирилмоқда.

Яна бир мисол. Шўрчи районидаги «Октябрь 30 йиллиги» колхози Шамоли қишлоғида яшовчи Р. Улашовнинг хабар беришича, бундан икки йил аввал колхоз правлениеси Шамоли қишлоғида 320 ўринли мактаб биноси қурилишини планлаштирган экан. Орадан бир йил ўтгач, лойиҳа-смета ҳужжатлари йўқолибди. Район, область ташкилотларига мурожаат қилишган. Натижа йўқ. А. Навоий номли 34-мактабда битта партада учтадан ўқувчи ўтириб ўқишади. Ўқувчилар уч ярим километр йўл босиб, мактабга пиёда қатнайди...

Бундай мазмундаги мактуб эгалари: «Бизга минбардан туриб қуруқ ваъда бериш эмас, амалда иш билан жавоб беришларини талаб қиламиз!» деб арз қилишмоқда. Дарҳақиқат, ваъдабозлик иллати қачон тугатилади? Газетхонлар дилидаги гаплар бу!

Афсуски, ҳали қишлоқлардаги болалар боғча-яслилари, клублар ва кутубхоналар ишида, маданий-маиший, савдо, алоқа, транспорт хизмати кўрсатишда жиддий нуқсонларга йўл қўйилмоқда, уларнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, шунингдек, спорт иншоотлари барпо этиш суст жорий этиляпти. Ховос районидан С. Шодиева ва бошқалар (жами 12 имзо) «Ласточка» боғчасидаги нуқсонлар ҳақида хат йўллашган эди. Райижрокомдан маълум қилинишича, аризада кўрсатилган фактлар тасдиқланди. Ишда камчиликларга йўл қўйганликлари учун боғча мудираси С. Мўминовага ва хўжалик мудири А. Қўзиевга ҳайфсан берилди.

«Пахтакор» бўлими комсомол-ёшлари арз-додимизни кимга айтишни билмай яна сизларга мурожаат қиляпмиз, — деб ёзади Боёвут районидаги «Боёвут» совхозидан Ҳ. Абдуллаев. — Биринчи марта редакцияга 1984 йилда ёзгандик. Ўшанда райижрокомдан клуб қурилишини 1985 йил планига киритамиз, деган расмий жавоб олгандик. Мана, беш йил бўляптики, ҳамон клуб қурилишидан дарак йўқ. Қишда бўлим чойхонасида тик туриб, бир-икки марта кино кўрдик. Тўғри, ёзги клуб бор. Пахса девордан қурилган. Ичида уч-тўртта ўтирғич бор. Кеч қолган ёшлар тик туриб, болалар ерга ётиб кино кўришади. Бу клуб ҳам қулаш арафасида турибди».

Кўриниб турибдики, райижроком на фақат мактуб эгаларини, ҳатто редакцияни ҳам чалғитган.

Бу каби ариза ва шикоятларнинг оқими ортса-ортяптики, камаймаяпти. Ургут районидаги «Правда» колхози Тожикнисбат қишлоғида яшовчи И. Муртазоев ва бошқалар (жами 20 имзо) ўз мактубларига «Ўгай қишлоқ» деб сарлавҳа қўйишибди. «Аввалги хатимизда сал тегса ағанайдиган клубимиз ҳақида ёзган эдик. Сизларнинг танқидингиз таъсир қилдими, клубимиз тикланди. Яна бир муаммо чиқиб қолди. Футбол майдонимиз йўқ. Бошқа қишлоқлардаги спорт майдонларига бориб, футбол ўйнашга мажбурмиз. Колхоз раиси Тожибой Облоқуловга мурожаат қилсак, «Менинг ғамим ҳозир стадион эмас» деб жавоб берди».

Ана, сизга хўжалик раҳбарининг ёшлар илтимосига берган жавоби! Худди шундай мазмундаги хат билан Навоий районидаги «Коммунизм» колхозининг 8-бригадасидан И. Мирзаев ва бошқалар (жами 11 имзо) хат йўллаган эдилар. Редакция аралашуви билан спорт майдончаси ажратиш масаласи колхоз правлениесида кўриб чиқилди. Райижроком расмий жавобида қайд этилишича, Аргун кўчасининг жанубий томонидаги 0,18 гектар ер бригада ёшларига спорт майдончаси қуриш учун ажратилди. Район комсомол ташкилотига бу ерда ёшлар кучи билан спорт майдончаси барпо этиш тавсия этилди.

Айни вақтда редакциямиз аралашуви билан Пастдарғом райони аҳолиси талаби қондирилди, «Память Ленина» колхозининг Қорасув қишлоғига автобус қатнови йўлга қўйилди. Бундан ташқари Боғот районидаги «Правда» колхози аҳолисининг редакцияга юборган аризаси область Совети ижроия комитети томонидан ўрганиб чиқилди. «Маданият» қишлоқ Совети ижроия комитети ажратган ҳамда аҳолидан ихтиёрий равишда тўпланган маблағлар ҳисобига районнинг «Берёзка» кооперативи «Қўшчақирган» қабристонини ободонлаштириш ишларини бошлаб юборди...

Умуман, қишлоқ аҳлини ташвишлантираётган социал муаммолар жуда кўп. Газетхонлар ўз мактубларида қишлоқдаги турмушни шаҳардаги даражага етказишни, маҳаллий Советларнинг молиявий ва ҳуқуқий аҳволини тубдан яхшилашни таклиф қилмоқдалар. СССР халқ депутатлари съездида ҳам бу масала жиддий қилиб қўйилди. СССР Министрлар Советининг яқинда эълон қилинган «Қишлоқни социал ривожлантириш программаси тўғрисида»ги қарорида таъкидлаб ўтилганидек, ҳар бир қишлоқ аҳли, ҳар бир деҳқон оиласи учун ҳамма ишни қилиш керак.

М. МУҲСИМОВ,
Хатлар ва оммавий ишлар бўлими мудири.

ВАЗИЯТНИ БАРҚАРОРЛАШТИРИШ ЮЗАСИДАН КЎРИЛАЁТГАН ЧОРА-ТАДБИРЛАР

Ўзбекистон ССР Ички ишлар министрлигининг матбуот маркази хабар қилади

Фарғона областида, шунингдек бошқа регионларда бўлганидек, республика территориясида аҳвол сезиларли даражада барқарорлашаётгани қайд этилмоқда. Одамларнинг меҳнат маромига, турмушига ишонч ва осойишталик сингиб бормоқда. Партия, совет, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари аҳоли яшаётган жойларда, меҳнат коллективларида учрашувлар ўтказишмоқда. Бутун халқ мутлақо бегуноҳ кишиларга қўл кўтарган безориларнинг хатти-ҳаракатларини қораламоқда, ҳуқуқбузарлик ҳолатларига йўл қўймаслик учун аниқ-равшан чоралар кўрилмоқда.

Шундай бўлса ҳам ҳозирги вазиятни мураккаблаштирувчи баъзи нохуш ҳолатлар рўй бермоқда, миш-мишлар, гиж-гижловчи руҳдаги варақалар тарқатилмоқда. Бинобарин, кўпинча бу ишларни илгари судланган, ҳеч қаерда ишламайдиган жиноятчи шахслар амалга оширмоқда.

Милиция органлари сўнгги вақтда бир қанча иғвогарларни, ҳуқуққа зид хатти-ҳаракатларнинг бошқа ташкилотчиларини аниқладилар. 18 июнь куни Сирдарё областининг Ворошилов районида қуйидаги шахслар қўлга олинди Ғ. Ғиёсов, 1955 йилда туғилган, илгари судланган; А. Бухсибоев, 1961 йилда туғилган; Б. Орифжонов, 1962 йилда туғилган, мазкур районда яшовчи бу кишилар ўз ҳамқишлоқларини ҳозирги вазиятни беқарорлаштиришга ундаганлар. Бўстонлиқ районидаги Товоқсой посёлкасида яшовчи М. Кохибоев ҳам қамоққа олинди. 1956 йилда туғилган бу киши 15 июнь куни посёлка гражданларини 18 июнда митингда қатнашиш учун кўчага чиқишга чақирган, агар митингга чиқмасангиз уйингиз ёқиб юборилади, деб дағдаға қилган.

Ана шу ва бошқа фактлар бўйича айбдорларга нисбатан таъсир чоралари қўлланилган.

17 июнь куни Наманган область ижроия комитетининг ички ишлар бошқармасига Фарғона областидан келган тўполончилар гуруҳи аҳолини тартибсизликларга ундаш мақсадида область территориясига тарқаб кетганлиги тўғрисида хабар келди. Ички ишлар бошқармаси штаби бу хабарни олгач, ана шу шахсларни аниқлаш ва уларнинг ҳуқуқбузарлик фаолияти пайини қирқиш мақсадида шошилинч равишда барча чора-тадбирларни кўрди.

Наманган шаҳрида жамоат тартибини группа бўлиб бузишда қатнашганлиги учун 24 киши расмий равишда огоҳлантирилди.

Бир группа шахсларнинг месхети турклари ниқоби остида жиноят содир қилганлиги факти қайд этилди. Чунончи, 18 июнь куни Наманган областининг Машад қишлоғида яшовчилардан бирининг уйига суқилиб кирган жиноятчилар гўёки, туркларнинг кўчирилиши учун ўч олаётганликларини айтиб, уй эгасини таладилар, ундан жуда катта пул ва автомашинани тортиб олдилар. Кўрилган чора-тадбирлар натижасида икки жиноятчи қўлга олинди — улар илгари судланган Н. Болтабоев (1965 йилда туғилган) ва С. Мансуров (1964 йилда туғилган) эканлиги маълум бўлди. Ана шу факт юзасидан жиноий иш қўзғатилди, ушбу жиноятнинг бошқа қатнашчиларини қидириш давом этмоқда.

Ҳозир, энг муҳими ҳис-ҳаяжонга берилмаслик, сабр-тоқат кўрсатиш, иғвогарларни қаттиқ фош этиш ва миш-мишларни йўққа чиқаришдир. Тушунтириш ишларини олиб бориш, жамоат тартибини сақлашни таъминлашда ички ишлар органларига ёрдам бериш зарур.

Ўзбекистон ССР Давлат хавфсизлиги комитетининг матбуот группасида

Кейинги кунларда Ўзбекистон ССР Давлат хавфсизлиги комитетига республика аҳолисидан кўп миқдорда саволлар берилган хатлар келиб турибди, бу хатларда давлат хавфсизлиги органлари, уларнинг ходимлари Фарғона, Қўқон, Марғилон, Тошлоқдаги ва Фарғона областининг бошқа аҳоли пунктларидаги оммавий тартибсизликларнинг оқибатларини бартараф этишда қандай иштирок этаётганликлари тўғрисида, ана шу фожиали воқеаларни келтириб чиқарган жиноятчиларни фош этишда Давлат хавфсизлиги комитети органлари қандай роль ўйнаётганлиги ҳақида сўзлаб бериш илтимос қилинади. Республика Давлат хавфсизлиги комитети матбуот группасининг раҳбари подполковник А. Н. Благородов қуйидагиларни маълум қилади:

— Фарғона областидаги воқеаларнинг ривожи марказий, республика ва область матбуотида етарлича муфассал ёритилди, улар ҳақида радио ва телевидениенинг махсус программаларида гапирилди ва кўрсатилди. Қандайдир янги майда-чуйда тафсилотларни илова қилиш мумкин, албатта. Ўйлаймизки, ана шу тафсилотлар ҳали аниқланади. Аммо умуман вазият етарли даражада аниқ-равшан намоён бўлди.

Ҳозирги вақтда, илгари хабар қилинганидек, СССР Прокуратураси органлари талончилик, ўт қўйиш ва қотилликларнинг ташкилотчиларига, конкрет ижрочиларига, оммавий тартибсизликлар қилишга ундаган кимсаларга нисбатан бир қанча жиноий иш қўзғади. Ўз-ўзидан равшанки, Ўзбекистон Давлат хавфсизлиги комитети мана шу жиноятларни тафтиш этишда ихтиёримиздаги барча мавжуд куч ва воситалар билан прокуратура ходимларига ёрдам бермоқда. Воқеаларнинг биринчи куниданоқ Давлат хавфсизлиги комитетининг Фарғона области бошқармасида оператив штаб кечаю-кундуз давом этган қизғин ишни авж олдириб юборди, бу штабга республика Давлат хавфсизлиги комитети билан область бошқармасининг раҳбарлари аъзо бўлиб кирдилар. СССР ва Ўзбекистон ССР Давлат хавфсизлиги комитетларининг энг малакали терговчилари ҳамда оператив ходимлари Фарғонага жўнатилди. Партия, совет, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари, СССР Ички ишлар министрлиги ички қўшинларининг қўмондонлиги билан аниқ-пухта баҳамжиҳат ҳаракати йўлга қўйилди. СССР Давлат хавфсизлиги комитети раисининг биринчи ўринбосари армия генерали Ф. Д. Бобков республикага келиб, вазият билан шу жойнинг ўзида танишди ва бир қанча ташкилий масалаларни кўриб чиқди, биргаликдаги ишни ташкил этиш борасида юзага келаётган барча масалаларни СССР Давлат хавфсизлиги комитетининг раҳбарияти зудлик билан ҳал этмоқда, у штабнинг фаолиятини чаққонлик билан йўналтириб, бизга ҳар қандай зарур ёрдам ва мададни ўз вақтида бериб турибди.

Ҳозир Фарғона областида СССР Прокуратураси, Ички ишлар министрлиги, Давлат хавфсизлиги комитети ходимларидан иборат тергов-оператив группалар иш олиб боришмоқда, уларнинг составига давлат хавфсизлиги органларининг 50 нафарга яқин энг тажрибали ходими киритилган.

Ана шу офицерлар оператив-қидирув ишига ва тергов ҳаракатларини амалга оширишга фаол қўшилдилар. Улар ур-йиқитларда, ўт қўйишларда, қотилликларда, ваҳшийликдан иборат ҳаракатларда қатнашишда асосли равишда шубҳаланаётган конкрет шахсларга нисбатан кўп миқдордаги маълумотларни аниқлаб прокуратура органларига топширдилар. Шу билан бир қаторда қўлбола қурол, ёнилғи аралашмаси солинган шишалар ҳамда бебош ёшлар жиноятлар қилишда фойдаланган бошқа буюмларни тайёрлашда қатнашган шахсларга доир анчагина миқдордаги материаллар топширилди. Тўполончиларни ихтиёрий равишда ёки дўқ-пўписа остида Фарғона области территорияси бўйлаб ташиб юрган кўпгина автомашиналарнинг ҳайдовчилари аниқланди.

Ўтган икки ҳафтадан кўпроқ вақт мобайнида Давлат хавфсизлиги комитетининг ходимлари милиция ходимлари билан ва ички ишлар министрлиги ички қўшинларининг ҳарбий хизматчилари билан биргаликда аҳолидан қонунга хилоф равишда сақлаб турилган кўп миқдордаги ўқ отиш қуроли ва совуқ қуролни, ўқ-дориларни, ёнилғи аралашмаси солинган шишаларни, михлар қоқиб қўйилган тўқмоқларни, ўткир қилиб учланган арматура бўлакларини ҳамда оммавий тартибсизликлар чоғида безорилар ишлатган бошқа хатарли буюмларни тортиб олдилар. Шу билан бирга Ўзбекистон Давлат хавфсизлиги комитетининг ҳамда шу комитет Фарғона области бошқармасининг ходимлари саноат корхоналарининг, муассасалар, ўқув юртларининг, шаҳар транспортининг, аҳоли ҳаёт таъминоти объектларининг нормал иш маромини таъминлашга, ур-йиқитчилар томонидан ҳар қандай қўпорувчилик, заракунандалик ҳуружларига йўл қўймасликка, меҳнат коллективларидаги кескинликни юмшатишга қаратилган чораларни кўрдилар.

Ҳозирги вақтда республика давлат хавфсизлиги органлари партия, совет, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларига огоҳлантириш-олдини олиш ва тушунтириш, оммавий тарғибот ишларини олиб боришда амалий ёрдам бермоқдалар. Республиканинг айрим кишилари кўпинча ваҳимали, иғвогарликдан иборат миш-мишлар, асоссиз уйдирмалар тарқатаётганлиги сир эмас. Бундай миш-мишлар асоссиз уйдирмалар хоҳласангиз ҳам, хоҳламасангиз ҳам кескинликнинг сақланиб қолинишига кўмаклашади. Шу сабабли чекистлар бугунги кунда ана шундай миш-мишларнинг пайини қирқишда, уларни қасддан тарқатаётган кишиларни аниқлашда, кенг жамоатчиликка бундай уйдирмаларнинг асоссизлиги ва иғвогарлик руҳида эканлигини ўз вақтида тушунтиришда атрофлича ёрдам беришни ўз вазифаларидан бири, деб биладилар.

Давлат хавфсизлиги ходимлари ўз фаолиятида меҳнаткашларнинг жуда кенг қатламлари ёрдами ҳамда мададига қаттиқ таянаётганликларини ҳам таъкидлаш зарур. Бундай қилинмаса давлат хавфсизлиги органлари ишда ҳеч қандай муваффақиятга эриша олмаган бўлур эди. Бу ёрдам кун сайин тобора амалийроқ, фаолроқ бўлаётганлигини айтиш керак. Биз юзлаб соф виждонли совет кишиларининг қатъий граждданлик позицияси ва мардлиги туфайли Фарғона воқеаларига кўп жиҳатдан аниқлик киритадиган, бу воқеаларда бевосита қатнашган кўп кишиларнинг ҳақиқий ролини аниқлаш, бугунги кунда атрофлича ва холис тергов олиб бориш учун жуда зарур бўлган гувоҳлик базасини кўп жиҳатдан шакллантиришга ойдинлик киритадиган талайгина материалларни олишга ва оператив-тергов группаларига беришга муваффақ бўлдик. Бу иш Фарғона областида рўй берган оммавий тартибсизликлар ташкилотчилари, қатнашчилари, унинг ижрочилари ва гиж-гижлаган фаолларининг ҳамма-ҳаммаси фош этилмагунича ва жиноятига яраша жазоланмагунича, жуда қизғин суръатларда давом эттирилаверади.

Бу жуда катта ва қунт билан олиб бориладиган иш бир неча кунда ёки ҳатто бир неча ҳафтада ниҳоясига етказилади, деб ҳеч ким ўйламаётганлиги равшан. Чунки ҳар бир конкрет воқеани жуда синчиклаб текшириш, социалистик қонунчилик талабларидан бир қадам ҳам чекинмаслик керак. Шундай қилиб, олдимизда катта ва мураккаб, кўп куч-ғайрат, сабр-матонат, босиқлик ва юксак касб маҳоратини талаб қиладиган ишлар турибди.

(ТАСС).

• Редакцияга хат

БУ—БИРИНЧИСИ ЭМАС

Кулги билан ўтган дам олиш соатларига не етсин. Кулги — кишига ҳам ҳордиқ беради, ҳам маънавий озиқ. Тошкентдек шаҳри азим районимизга яқин бўлгани учун бу ердаги концерт заллари ва маданият саройларида, кино-театрларда, истироҳат боғларида бўлиб турадиган кулги кечаларига тез-тез боргимиз, баракали меҳнатдан сўнг яхши маданий ҳордиқ олиб қайтгимиз келади.

Шу йил 15 май куни Тошкент Давлат циркига кулги кечасига бордик. Кеч соат 8.00. Цирк биносига кираверишдаёқ кўпчиликнинг ичкаридан норози қиёфада чиқиб келаётганини кўриб ҳайрон бўлдик. Сабаби — ўша куни афишада ёзилган кеча иштирокчилари — қизиқчилар келишмабди. Биз «Чиқмаган жондан умид» деб ичкарига кирдик. Чиндан ҳам афишада кўрсатилган Мирза Холмедов, Обид ва Собит Асомов сингари қизиқчиларнинг биронтаси бўлмади. Улар ўрнига саҳнага чиққан «масхарабозлар» ўзларининг бачкана қилиқлари, ўринсиз ҳазиллари билан ҳафсаламизни пир қилди.

Бу биринчиси эмас. Дам олиш ниятида 1988 йилнинг сентябрь ойида ҳам Тошкентга келган эдик. Ўшанда Халқлар дўстлиги саройида Шерали Жўраев ижросида концерт бўлиши керак эди. Хонанда келмади. Конферансье эса узр сўраш билангина кифояланди. Қизиғи шундаки, ҳар гал ана шундай концерт ва кулги кечаларига аллақандай тадбирларни ҳам қўшиб билет сотадилар. Халқлар дўстлиги саройидаги концертга ҳам тўрт сўмдан билет сотиб олганимиз устига балиқлар кўргазмаси учун ҳам билет қўшиб сотишгани эсимизда.

Бу қанақаси? Дала юмушларидан бир амаллаб вақт ажратиб, не-не умид билан шаҳар маданият масканлари, циркка тушсаг-у алданиб қолаверсак. Ёлғон афишаларнинг нима кераги бор?

Саволимизга республика Маданият министрлиги жавоб берар, деган умиддамиз.

Тошкент область Ўрта Чирчиқ районидаги Свердлов номли колхозининг Ўрта Сарой қишлоғидан 40 нафар томошабин номидан

Турсуной ЭРМАТОВА,
ўқитувчи.

• *Биз—интернационалистлармиз* •

ЖАНГОВАР ЙИЛЛАРНИ ЭСЛАБ

Абдумалик ака Ҳакимов Улуғ Ватан урушининг суронли йилларини ҳамон эслайди. Чунки у ўша машаққатли жабҳанинг фаол иштирокчиларидан бири. Уруш йилларида у Москва мудофаасида қатнашган эди, Брест гарнизонининг ветерани.

Абдумалик Ҳакимов Бухоро область Уруш ва меҳнат ветеранлари кенгашининг аъзоси сифатида катта фаолият кўрсатмоқда. Унинг хонадони ҳамиша Брест ва Москва мудофаасида қатнашган қуролдош дўстлари билан гавжум бўлиб туради.

Суратда: республика аҳамиятига молик шахсий пенсионер, Улуғ Ватан уруши қатнашчиси А. Ҳакимов жанговар дўстларини ёдга олмоқда.

Т. ҲАМРОҚУЛОВ сурати.

ДЎСТЛИК МАСОФА БИЛМАС

Бултур сентябрь ойида мамлакатимиз пойтахти Москвада Қизил Байроқли Звенигород-Бухарест Суворов орденли I-гвардиячи ҳаводесантчи дивизияси ветеранларининг навбатдаги учрашуви бўлиб ўтди. Ана шу учрашувда Ўзбекистоннинг Оҳангарон шаҳридан Бобожон Мадраҳимов ва унинг турмуш ўртоғи Зуҳра опа қатнашишди.

Бобожон Мадраҳимов Совет Иттифоқи Қаҳрамони, генерал-лейтенант, ҳозир дивизия ветеранлар Советининг раиси Иван Иванович Громов қўмондонлик қилган 3-гвардиячи полкда батальон командири бўлган эди. Днепрни кечиб ўтишда Бобожон Мадраҳимов кўрсатган қаҳрамонлик полкдошлар ўртасида тилдан-тилга кўчган эди. У бошчилик қилган разведкачилар группасига Днепрнинг ўнг қирғоғига ўтиш тўғрисида жанговар топшириқ берилди. Қирғоқда эса кўплаб душман хандақлари, дотлари жойлашган бўлиб, улар дарахтлар ва шохшаббалар билан ниқобланган эди.

...Муз билан қопланган Днепрнинг сирпанчиқ қирғоқлари. Душман аждаҳодек ҳали у томондан, ҳали бу томондан ўт пуркаб турибди. Лекин Мадраҳимов ва унинг ўн тўрт жанговар дўстлари билинтирмасдан қирғоққа ўтиб олдилар. Душманнинг ўт очиш нуқталарини аниқлаб, белгиланган вақтда қўмондонлик пунктига хабар бердилар. Бу маълумотлар артиллериячиларимиз душманнинг ўт очиш нуқталарини аниқ нишонга олишларига ёрдам берди. Ана шу рейдда қатнашган барча разведкачилар мукофотга тавсия қилинди. Батальон командири кўксини эса Қизил Байроқ ордени безади. 1945 йилнинг бошларида Венгриянинг Балатон кўли яқинида душман истеҳкомларини муваффақиятли разведка қилгани учун I даражали Ватан уруши ордени билан мукофотланди.

Уруш давомида Бобожон икки марта ярадор бўлди ва бир марта контузияга учради. Лекин у ҳар гал даволаниб бўлганидан сўнг ўз жонажон полкига қайтарди.

Урушдан кейинги йилларда қуролдош дўстим Оҳангаронда ҳарбий комиссар бўлиб хизмат қилди. У ўз турмуш ўртоғи билан ўн болани тарбиялаб воярга етказди.

Оҳангаронликлар Бобожон Мадраҳимовни ҳурмат билан «майор ака» дейишади. Унинг Улуғ Ватан уруши йилларидаги кўрсатган жасорати ва урушдан кейинги йиллардаги фидокорона меҳнатини юксак қадрлайдилар. Бобожон ака Мадраҳимов жанг билан босиб ўтган Тишковка қишлоғи аҳолиси ҳам ўзбек йигитининг қаҳрамонликларини ҳамон эслайдилар. Бу ерда унга Ленин ордени берилганлигининг рамзи сифатида Лениннинг кичкинагина бюстини совға қилишган эди. Унинг тўппончаси қини, майорлик погонлари ва камари Корсунь-Шевченковскдаги Улуғ Ватан уруши тарих музейида сақланмоқда.

Тишковка қишлоғини озод қилиш учун бўлган жангларда батальон командири оғир ярадор бўлган. Қонга бўялган Мадраҳимовни шу қишлоқлик Александр Ивановичнинг (унинг фамилиясини эслай олмайди) уйига олиб келишади. Ана шу уйнинг устунига уй эгаси эсдалик учун «Бобожон Мадраҳимов» деб ёзган лавҳа ҳам сақланиб қолган.

Ватанимизнинг содиқ ҳимоячиси Бобожон Мадраҳимовнинг ҳаёт йўли ана шундай. Унинг ҳаёт йўлидан бугунги ёшлар ўрнак олса арзийди.

А. ДОЛГАНОВ,
Улуғ Ватан уруши иштирокчиси, Пермь области.

• *Бахтиёрлар куйчиси*

Болаларнинг севимли шоири Толиб Йўлдош 70 ёшга тўлди. Қалам соҳибининг содда, равон, ширин тилли шеърлари кўпдан севимли ўқувчиларини мафтун этиб келади. У болаларнинг сеҳрли оламини, қувонч ва ҳаяжонларини яхши билади. Биз кўп сонли газетхонларимиз ва коллективимиз номидан ардоқли шоиримизни муборак ёши билан табрик этамиз.

Толиб ЙЎЛДОШ

ОРОЛ ДАРДИ

Қўша дарё — Сир, Аму
Сипласи қуриб, ҳориб —
Оролга қуяр сувин,
Бир ҳолда етиб бориб.
Лекин Орол парвосиз,
Ҳаётдан қўл ювгандай.
Қуриб борар ҳар куни,
Даргоҳидан қувгандай.
Унинг инсонга қилган
Меҳнати зое кетган.
Дарёлар кўп толиққан,
Сарҳисоб вақти етган...
Хўш, Орол ҳаётини, —
Сақлаб қолиб бўлармиi
Ўжар куч қаршисида,
Инсон ғолиб бўлармиi
Орол — ороми жон-ку,
Ҳаётимиз мезони.
Она табиатнинг ул,
Бизга буюк эҳсони.
Ҳаммадан ҳам ризқи рўз,
Саломатлик боши у.
Ўлкамизнинг гуллаши,
Кўрки, кўзи-қоши у.
У, бугун абгорликда,
Нажот сўрар одамдан.
Афсус — надомат ила,
Кўз юммоқда оламдан.
Одамлар ҳамон ўша,
Фикрлашар, ўйлашар.
Ғафлатга ботиб, шумлик —
Тақдир ила ўйнашар.
Гаплар гапга қовушмас,
Талашиб, тортишарлар.
Орол дардин бир бирин
Устига ортишарлар.
Э, ҳали бу масала —
Жумбоқ, қарор топмаган.
Бунда бирор одам йўқ,
Атрофга от чопмаган.
Орол қуруқ гап билан
Тўлмаган, тўлмайди ҳам.
Орол дарди кимларга —
Кулгили, кимларга ғам.
Ҳозир шундай, эртага
Орол қуриб, йўқолар.
Нур ишқи, ҳаёт ишқи
Чок-чок бўлар ёқалар.
Унда Орол ўрнида,
Жазира-саҳро бўлар.
Қизил юзлар сарғайиб,
Сўлиб, қаҳрабо бўлар.
Вой, бунчалар шафқатдан,
Инсон йироқ бўлмаса.
Даҳшатли қаро тунда,
Аҳлан чироқ бўлмаса!
Бош қайда, оёқ қайда,
Айни фарқ этар куни —
Қуруқ буйруқбозлик-ла,
Оворамиз ҳар куни.
Орол дарди оғиздан,
Юракка ўтар бўлди.
Неча минг-минг жонларни,
Азобда ўртар бўлди.
Яна қайта қуриш-а,
Қуритиш эмас бизда.
Шонли давр карвони,
Шахдам борар кенг изда.
Дарёлар барпо этган,
Тоғлар қадди баланддир.
Хотиржамлик балоси —
Ахир, инсоф билан дир.
Шунда Орол яшайди,
Яшаради, қаримас.
Тадбиркор, улуғ халқим,
Фидоийлик бўлса бас.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Меҳнат ва социал таъминот давлат комитетининг

РЕСПУБЛИКА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1989-1990 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти радиотелевизион аппаратларнинг механиклари, пойабзалчилар, рўзғор техникаси ремонти бўйича слесарлар, бюджет ҳисоб-китоби бухгалтерлари, тикув ускуналари ремонти бўйича мастерлар, эркаклар устки кийимларини тикиш бўйича мастерлар, соатлар ремонти бўйича мастерлар ихтисосликлари бўйича мутахассислар тайёрлайди.

ТИКУВ БЎЛИМИГА 8—10 синфларни тамомлаган ўқувчилар;

РАДИОТЕЛЕВИЗИОН БЎЛИМГА — 8-синфни тамомлаган ўқувчилар;

БОШҚА БЎЛИМЛАРГА 10-синфни битирган ўқувчилар ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИЛАР.

8-синф маълумотига эга бўлган ўқувчилар учун ўқиш муддати — 3 йил;

10-СИНФНИ БИТИРГАН ЎҚУВЧИЛАР УЧУН ЎҚИШ МУДДАТИ: ТИКУВЧИЛАР УЧУН — 2 ЙИЛ; ҚОЛГАН БЎЛИМЛАРДА—1 ЙИЛ.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатлар талаб қилинади: ариза, туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома ёки паспорт, маълумот ҳақидаги ҳужжат, яшаш жойидан, медицина (286-форма) справкалари, район ёки шаҳар социал таъминот бўлимининг йўлланмаси, инвалидлар учун ВТЭК справкаси (пенсия пули имтиёзлари кўрсатилган ҳолда), 4 та сурат (3х4 см).

Ўқувчилар ётоқхона, 4 маҳал овқат, ойига 30 сўм стипендия билан таъминланадилар.

ҲУЖЖАТЛАР ҲАР КУНИ (дам олиш кунларидан ташқари) СОАТ 9 ДАН 17.00 ГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

МАШҒУЛОТЛАР 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.
Бизнинг адрес: Тошкент шаҳри, 113-алоқа бўлими, Ғ. Ғулом кўчаси 47-уй.

ГРАЖДАНЛАРГА ТЕГИШЛИ ДАВЛАТ ЗАЁМЛАРИ ОБЛИГАЦИЯЛАРИНИ ВА ҚИММАТ ҚОҒОЗЛАРНИ САҚЛАШ ҲАҚИДА

ОБЛИГАЦИЯЛАР ВА ҚИММАТБАҲО ҚОҒОЗЛАРНИ САҚЛАШ — СССР ЖАМҒАРМАЛАР БАНКИ КЎРСАТАЁТГАН ХИЗМАТ ТУРЛАРИНИНГ БИРИДИР.

СССР Жамғармалар банки муассасалари давлат заёмлари облигацияларини ва қимматбаҳо қоғозларини «талаб қилиб олгунга қадар» ёки заём муддати тугашигача бўлган муддатга сақлаш учун қабул қилади.

Облигация эгаларининг хоҳишига кўра СССР Жамғармалар банки муассасалари облигацияларни ютуқ тиражи жадвалларига солиштириб текшириб бориши ва облигация эгаларига чиққан ютуқлар ҳақида ахборотлар бериб бориши кўзда тутилган.

Сақлаш учун қабул қилинган облигациялар ёки қимматбаҳо қоғозлар ишонч қоғози бўлган тақдирда исталган кишига ёки облигация эгасига тўла-тўкис ёки қисман берилади.

Облигация ёки қимматбаҳо қоғоз эгаларининг аризасига биноан улар облигация эгасининг ёки бошқа кишининг адресига юборилиши ҳам мумкин.

Облигациялар ёки қимматбаҳо қоғозлар бир ёки бир неча кишига васият қилиб қолдирилиши мумкин, бундай вақтда улар облигация эгасининг қариндош-уруғими ёки йўқми ҳисобга олинмайди. Облигацияларни сақлаш учун ҳар бир облигациянинг қийматидан қатъи назар ойига 0,1 тийин ҳажмида ҳақ ундирилади.

Қимматбаҳо қоғозларни сақлаш учун эса, ҳар битта қоғоз варағидан қатъи назар ойига 5 тийин ҳақ ундирилади.

СССР Жамғармалар банки муассасалари томонидан сақлаш учун қабул қилинган давлат заёмларининг облигациялари ва қимматбаҳо қоғозларнинг дахлсизлиги давлат томонидан кафолатланади.

СССР ЖАМҒАРМАЛАР БАНКИ МУАССАСАЛАРИ СИЗЛАРНИНГ ХИЗМАТИНГИЗДА!

«... Фақат кейинги уч ярим йил ичидагина Ўзбекистон ССРда 445 киши ғайриқонуний жазоланган. Тергов ишларининг касри туфайли давлат жабрдийдаларга 800 минг сўмга яқин маошни қайтариб беришга тўғри келди».

(«Литературная газета», 1989 йил, 10-сон).

• *Очиқчасига гаплашайлик*

КЎЗ ЁШЛАР ТИНДИ, ЛЕКИН...

Акрам Раҳмонов умрининг машъум 38 ойини унута оладими? Унинг асоратини-чи?

Китоб районидаги мева ва сабзавотчиликка ихтисослашган «Китоб» совхоз-заводининг собиқ бош агрономи Акрам Раҳмоновнинг чекига «замона кулфати»ни тортиш тушди. Елиб-югуриб ишларди. Хўжаликнинг моддий аҳволи яхши эди. Мева ва сабзавотларни қайта ишлайдиган цехлар қурила бошланиб, ишлаб чиқаришнинг саноат негизлари пайдо бўлаётганди. Афсуски, 1983 йилда воқеалар ривожи бошқа томонга ўзгара бошлади.

Ўша пайтда «Китоб» совхоз-заводида ғарқ пишиқчилик эди. Соҳибкорларнинг қўли қўлига тегмасди. Лекин ҳамманинг диққати 200 километр узоқликдаги 450 гектар ерга қадалганди. У ерда Р. Равшанов бўлим бошқарувчиси, М. Бойназаров эса бухгалтер бўлиб ишларди.

Китобнинг саховатли заминида етилган мева ва сабзавотларни териб олиб, истеъмолчиларга жўнатиш керак. Ана шундай долзарб дамларда А. Раҳмоновни райкомга чақириб, пахтани ҳам эслатиб туришар, чўлда райондан вакил бўлиб турган ижроия комитет раиси Ф. Эшев билан учрашишни тайинлашар эди. Шу ўринда масалани равшанроқ баён этиш учун ҳужжатларга мурожаат этайлик.

Массивдаги 5 бўлим бошқарувчиси Р. Равшановнинг суддаги кўрсатмасидан: «Пахта пунктдаги штабга Эшев бошлиқ эди. Сентябрь ойида пахталар қийғос очилиб, белгиланган график бажариларди. Октябрда эса аҳвол қийинлашди, терим сусайди. Қўшиб ёзиш бошланди. Аслида Эшев пункт мудири Е. Норов билан график тузиб чиқар ва уни бизга тарқатарди. Қўшиб ёзиш ҳисобига графикни бажариш мажбурий эди. Ҳар куни совхозга 10—15 тонна пахта қўшиб ёзилди. Мен эътироз билдирганимда Ф. Эшев «Бўлмаса, директорни чақирамиз, ўзи ҳал қилади», деб жавоб берди».

А. Раҳмоновнинг шикоят хатидан: «Эшевнинг қўрқитишига қарамай (У менга «Қўшиб ёзмасанг, ишингни бюрога қўйиб, расвойингни чиқараман», — деб дўқ урганди.) бўлимга бориб, бошқарувчи, бухгалтер ва пахта топширувчи билан гаплашдим. «Қўшиб ёзишга йўл қўйманглар» деб тайинладим. Лекин улар қўшиб ёзиш бошланиб кетганини, бу ишни штаб бошлиғи Эшев бошқараётганини айтишди. Қўшиб ёзиш ёмон оқибатларга олиб келишини тушунтириб, Китобга қайтдим. Орадан уч кун ўтгач, райком бюросида мени қаттиқ койишди. «Массивга бориб, Ф. Эшевга учраш, ё унинг айтганини бажарасан, ё йўқ бўлиб кетасан» деб тайинлашди. 20 октябрь куни совхоз кассири билан бирга массивга бориб, қўшиб ёзишга аралашишга мажбур бўлдим».

Бир кун олдин эса «Китоб» совхоз-заводи дирекциясининг 94-«А» рақамли буйруғи чиққанди. Унда область агросаноат бирлашмасининг 57-«Л» рақамли буйруғига асосан Акрам Умарович Раҳмонов бош агрономлик вазифасидан озод қилиниб, совхоз директорлигига ўтказилганди. Буйруқда Раҳмоновнинг директорликни бажара бошлаши 5 октябрдан, деб кўрсатилганди. Бу бежиз эмас. Кейинчалик аниқланишича совхозда қалбаки накладной ва ведомостларни тўлдириш 4 октябрдан бошланган экан. Демак, гўё янги директор лавозимга ўтирган-у, қўшиб ёзишни авж олдириб юборган.

Хуллас, кўзбўямачилик операцияси 22 декабргача давом этди. Совхозга 429314 килограмм пахта қўшиб ёзилди. Хўжаликнинг пахта тайёрлаш плани 102,7 процентга чиқиб кетди. Давлатнинг 140828 сўм 92 тийин пули ўзлаштирилди.

Бу фактларни республика прокуратурасининг махсус тергов группаси аниқлаб, ишни судга оширганди. Собиқ Навоий область судининг жиноят ишлари бўйича судлов коллегиясининг сайёр очиқ суд мажлиси 1985 йил 1 ноябрда Китоб шаҳрида ўз ҳукмини эълон қилди. Катта миқдордаги давлат мулкини талон-торож қилишда айбланган совхоз директори А. Раҳмонов 12 йил, кассир А. Чурдиев 11 йил, бухгалтер М. Бойназаров 11 йил, пахта топширувчи А. Ғаниев 11 йил, бўлим бошқарувчиси Р. Равшанов 10 йил, бош бухгалтер А. Бўриева 10 йил озодликдан маҳрум қилиндилар.

Мана, йиллар ўтяпти, кўп нарсаларнинг моҳияти ойдинлашяпти. Жумладан, қўшиб ёзишлар билан боғлиқ жиноятларни туғдирган сабаблар ҳақида атрофлича ўйлаб кўрилмоқда. Баъзи енгилликлар бўлди. Аммо кўплаб бегуноҳ одамларга даҳшатли азоб келтирган, уларнинг турмушини заҳарлаган, хатони тўғрилаш мақсадида хато қилинган кечаги кун заҳмини даволаш учун ҳамма тадбирлар кўрилди, ноҳақ жабрланганлар олдида жамият ўз узрини айтди, деб бўлмайди. «Китоб» совхози билан боғлиқ ишда ҳибсга олинган А. Раҳмонов жигарбандларининг елиб-югуриши, фидойилиги, дарё бўлган кўз ёшлари эвазига умумий авф тарзида озодликка чиқди. Шунда ҳам у 38 ой маҳкумликда қолиб кетди.

Ўша серташвиш уч йилдан совуқ хотира сифатида оиланинг шахсий архиви юзага келди. Унда район доирасидаги бошлиқлардан тортиб Марказий Комитетнинг Бош секретаригача жўнатилган кўплаб хатларнинг нусхалари ва уларга қайтарилган жавоблар ўрин олган. Суд ҳукмлари ва ажримларини А. Раҳмоновнинг рафиқаси Ойниса Раҳмонова юзлаб нусхада кўпайтирар, ундан эллик варақкача бўлган хатларни юқори органларга йўлларди. Бу ишларда унга яхши одамлар кўмаклашарди. Ҳар сафар йўлга тушаётганида папкаларга жойланган қоғозларни «орқалаб» олар, уларнинг оғирлиги 15—20 килограммдан кам бўлмасди. Ойниса опа жуда кучли зарурат сезгандагина, яъни почта, телефон, телеграф хизмати унинг дардларини ифодалай олмай қолгандагина йўлга тушарди. У ўша йиллар оғир изтироб юкидан эзилиб, аёл қалби қийналиб республика пойтахтига 25 марта самолётда, 17 марта поездда борганди. Бундан ташқари, бир марта поездда Москва «сафари»да бўлганди.

Хўш, Раҳмонова нима учун сарсон-саргардон юрди? Ахир, бизда адолатни қарор топтириш, ҳақни ҳаққа ажратиш билан кўплаб ташкилотлар, минглаб қонуншунослар шуғулланади-ку! Бир қараганда шундай. Бироқ мутасадди идораларнинг фаолияти оқлашга эмас, қоралашга йўналтирилган бўлса-чи? А. Раҳмонов иши билан боғлиқ ҳужжатларни кўздан кечириб, унга алоқадор кишиларнинг сўзларини тинглаб шундай хулосага келиш мумкинки, масалага ёндашишда инсонпарварлик принципларидан қатъий чекинилган. Айбни енгиллатиш эмас, балки оғирлатиш ҳолатларига кўпроқ эътибор берилган. Жиноятни юзага келтирган объектив сабаблар тўла ўрганилмаган.

Акрам Раҳмонов «қўшиб ёзиш» деган балога 63 кун рўбарў келганди ва бу гуноҳи учун 38 ой қамоқда азоб чекди. Ҳозир район тайёрлов идорасида инструктор бўлиб ишламоқда. Ўтган ишга саловат, дейдилар. Шундай бўла қолсин. Ҳаётда хатоликлар бўлиб туради. Наҳотки, шу хатони тўғрилаш ҳозирги ошкоралик даврида ҳам қийин бўлса?

Муса КАРОМОВ,
Ҳаким САТТОРОВ.

• *Газетхон илтимосига кўра*

КЕРОСИН БИЛАН ДАВОЛАШ МУМКИНМИ?

Урганч шаҳрида яшовчи И. Нурматов редакциямизга йўллаган хатида шундай деб ёзади: «Қўшнимиздан оддий керосин йўли билан кўп касалликларни даволаш мумкинлигини эшитдим. Кейин бунга қизиқиб, бир одамдан ана шу ҳақда мақола ёзилган газетанинг кесиб олинган парчасини топдим. Унда ана шу даволаш усули тўғрисида ёзилганди. Суриштирсам, бу мақола Хонқа район газетасида босилган экан. Шу даволаш усулининг тўғри-тўғри эмаслигини республика Соғлиқни сақлаш министрлиги мутахассислари аниқлаб беришса. Унинг натижасини газетада маълум қилсангизлар».

Ушбу хатга Ўзбекистон онкология ва радиология илмий-тадқиқот институти директори, профессор Н. Муродхўжаев, ўсма касалликлари эпидемиологияси ва профилактикаси лабораториясининг катта илмий ходими, медицина фанлари кандидати Т. Бобохўжаев шундай жавоб беришди:

— Сўнгги вақтларда керосин билан даволаш усули хусусида матбуотда баъзи мақолалар ёритилмоқда. Институт экспериментал онкология бўлими мудири, профессор И. Димантнинг фикрича, керосин билан даволаш усули илмий жиҳатдан асосланмаган. Ҳолбуки, керосин актив химиявий модда бўлиб, ошқозон-ичак системасига салбий таъсир кўрсатади. Натижада нохуш оқибатларга — ошқозон яллиғланиши ва ўсма касалликларига олиб келади.

Хулоса қилиб айтганда, керосин билан даволаш усулини тавсия қилиш мумкин эмас, деб ҳисоблаймиз.

ҚАРДОШЛИК БОҒИ

Мен Ўзбекистон билан Туркманистоннинг чегара қишлоғида яшайман. Ҳар иккала республика раҳбарлари бошчилигидаги делегация аъзолари дўстона учрашув ва мулоқотлар давомида дарахт кўчатлари ўтқазиб, бўлажак Дўстлик боғига асос солишганлигини телевизор орқали кўрган эдим.

Дам олиш кунларидан бирида оила аъзоларим билан Чоржўй область, Фароб районига йўл олдик. Қариндошларимизникига бораётиб, йўл-йўлакай ана шу боғ ёнида тўхтадик. Бу ерда амалга оширилган хайрли ишлардан мамнун бўлдик. Мезбонлар Фароб район марказидан Аму-Бухоро каналини эксплуатация қилиш ишчиларининг посёлкасига автобус қатнови йўлга қўйилганлиги ҳақида сўзлаб бердилар. Шунингдек, посёлкада 4-синфгача мактаб учун бино танланиб, ремонт қилинаётганлиги, Чоржўй—Қоракўл—Когон поезди йўловчиларга хизмат кўрсатаётганидан кўпчилик хурсанд эди. Маълумки, Алишер Навоий назмида, Махтумқулининг ғазалларида туркий халқлар ўртасидаги азалий дўстлик мадҳ этилган. Ўзбек ва туркман халқлари узоқ йиллар мобайнида қувончу-қийинчиликларни баравар кўриб, биргаликда нишонлашга ёки биргаликда бартараф этишга одатланишган. Ўйлаймизки, қум барханлариаро барпо этилган Дўстлик боғи ҳам икки қўшни республика халқларининг бузилмас дўстлигининг рамзи бўлиб қолади.

Р. ҚУЗИЕВ.

СПОРТ

ГИМНАСТИКА:

ФАХРЛИ ЎРИНЛАР

Сочи шаҳрида касаба союзлари бирлашган кўнгилли физкультура-спорт жамияти биринчилиги ўтказилди. Мусобақада республикамиз вакиллари мукофотли ўринларни олишга ҳаракат қилишди. Чунончи Р. Абдураимова билан С. Манакова кўпкураш бўйича учинчи ва тўртинчи ўринлар билан қаноатланишди. Спорт гимнастикаси бўйича маҳоратини ошираётган Абдураимова тўсиндаги чиқишлар бўйича фахрли учинчи ўринни олди.

МЕРГАНЛИК:

АНИҚ НИШОНЛАР

Тошкентда Ўзбекистон чемпионати ўтказилди. Хандақ стендига отиш бўйича 225 нишондан 216 тасини бехато урган тошкентлик Олег Лаптев ғолиблик супасига кўтарилди. Доира стендига отиш бўйича А. Черненко имкониятлардан тўлиқ фойдаланиб, муваффақият қозонди.

ФУТБОЛ:

ЯККА ПЕШҚАДАМ

Бугун иккинчи лиганинг еттинчи зонасига кирувчи коллективлар ўртасида мамлакат чемпионатининг навбатдаги тур ўйинлари ўтказилади. 29 очко билан пешқадамлик қилаётган Жиззахнинг «Ёшлик» командаси бу сафар дам олади. «Зарафшон» 24 очко билан иккинчи ўринни эгаллаб турибди. Бу коллектив «Ахал» футболчиларини қабул қилади. «Сурхон» футболчилари эса «Янгиер» командаси билан майдонга тушадилар. Сурхончилар ҳисобида 23 очко бор.

Муҳаррир
Ў. УСМОНОВ.

ЛОТЕРЕЯ БИЛЕТЛАРИНИ

Жамғармалар банкининг бўлимлари, филиалларидан, магазинлар, газета киоскаларидан

ХАРИД ҚИЛИШ МУМКИН

Ўзбекистон ССРнинг 1989 йилги пул-буюм лотереясининг учинчи чиқарилиш бўйича ютуқлар тиражи

23-24 ИЮНДА ТОШКЕНТ ШАҲРИДА ЎЙНАЛАДИ

Мазкур тиражда 1 миллион 62 минг сўмлик 288 мингта ютуқ ўйналади.

Жумладан ютуққа «ЖИГУЛИ» ВАЗ-21063, ВАЗ-2108 автомобиллари, кажавали мотоцикллар, бошқа қимматбаҳо буюмлар, шунингдек пул ютуқлари чиқиши мумкин.

СССР Жамғармалар банкининг Ўзбекистон банки.

Газетамизнинг 21 июнь сонида эълон қилинган Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг конкурсида биология фанлари бўлимидаги ахборотларни ишлаш системалари ихтисослиги бўйича академиянинг ҳақиқий аъзоси (академик) вакант ўрни механика ва бошқарув жараёнлари бўлимига тегишли деб тузатиб ўқилсин.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Иқтисод институти коллективи бўлим мудири, иқтисод фанлари доктори Х. А. Бахриддиновага отаси

Ориф БАХРИДДИНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Давлат қурилиш комитетининг «Узстройдревпром» ёғоч тайёрлаш ва қайта ишлаш территориал бирлашмаси коллективи капитал қурилиш бўлими бошлиғи Ф. Н. Нигмоновага акаси

Лутфулла Нигмонович УМАРХЎЖАЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлими ва «Союзхлопок» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективлари «Союзхлопок» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг кекса ходими, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати, меҳнат ветерани, пенсонер

Ургут Акмалович ИКРОМОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» («Советский Узбекистан») Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19, пропаганда — 32-55-70, саноат, қурилиш ва транспорт — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09, қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70, совет қурилиши — 33-12-16, 32-57-20, 32-54-18, фан, маданият ва халқ таълими — 33-44-51, 32-57-21, адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16, ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, халқаро ҳаёт — 32-54-14, хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 32-53-16 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06, коммунистик ахлоқ — 32-54-29, фельетонлар — 32-54-27, иллюстрация — 32-57-22.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Газета офсет усулида, А—2 форматида босилади.

Р. — 14583. Б. — 147. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12